

... za koristi delavskega ...
... This paper is devoted to the interests of the working class. Workers are entitled to all what they produce.

PAZITE
na številko v oklepaju, ki se nahaja poleg vsakega naslova, prilepjenega spodaj ali na ovitku. Ako je (547) številka ...
tedaj vam s prihodom številke našega lista potače naročnina. Prosim, ponovite jo takoj.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4008 W. 31. St., Chicago, Ill.

Delavci vseh dežela, združite se!

ŠTEV. (NO.) 546. SLOVENSKO GLASILO JUGOSLOV. SOCIALISTIČNE ZVEZE. CHICAGO, ILL., DNE 26. FEBRUARJA, (FEBRUARY 26.) 1918. LETO (VOL.) XIII.

Kritična ura Rusije.

Vesti iz Rusije nasprotujejo, tako da si na noben način ni mogoče napraviti zanesljive jasne slike o položaju. Le eno je popolnoma gotovo: Nemčija se ne ozira na Trockijevo izjavo, da je za Rusijo vojna končana, ampak je z vso silo začela novo ofenzivo proti Rusiji, češ da mora petrogradska vlada skleniti formalen mir s kajzerjem, svedča na podlagi pruskim militaristično imperialističnih pogojev. Da je Nemčija v tej novi ofenzivi dosegla že velike vojaške uspehe, ni nič čudnega; njena armada je bila ves čas pripravljena za nov napad, ruska pa za mir. In čudeži se ne gode niti na Ruskem.

Med boljševiki vlada velik idealizem — četudi vidijo površni opazovalci vse kaj drugega; ali kljub vsemu idealizmu niso mogli biti tako kratkovidni, da bi bili pričakovali od kajzerja, Hindenburga in Ludendorffa enako idealno misljenje. Izjava, ki so jo izdali Trockij in mirovni delegati v Brest-Litovsku, ni bila adresirana gosposdarjem Nemčije; od njih niso mogli boljševiki upati, da bodo smatrali vojno z Rusijo za končano in da bodo čakali na priliko, ob kateri bi se sporna vprašanja uredila na demokratični podlagi in po medsebi svobode.

Ruski delegati v Brest-Litovsku so spoznali namene Nemčije; v svoji izjavi so povedali, da ne morejo nikdar sprejeti njenih pogojev, ker so imperialistični in ker bi prinesli sramoto, neareho in trpljenje milijonom. Da bo Nemčija odnehala od teh pogojev, ker pravijo Rusi, da se ne bodo več tepli, bi bil mogoče pričakovati le otrok. Taki otroci pa vendar niti boljševiki niso.

Kaj so torej mogli misliti?

Iz vsega, kar je znano o njih taktiki, je mogoče sklepati le eno. Pokazati so hoteli nemškimi masam, da je vse zlagano, kar jim pripovedujejo njih vojni lordi o namenu vojne. Ves čas od začetka internacionalnega klanja so Viljemovi hlapeci dopovedovali ljudstvu, da je bila vojna Nemčiji naljena, da se Nemčija le brani, da je nedolžno žanje sredi deročih volkov. To laž so boljševiki hoteli razprostiti s skrajnim sredstvom, ki naj bi jim nemškemu ljudstvu odprlo oči.

"Mi se ne bojimo. Dasi stoje nemške čete daleč na naših tleh, se ne bojimo. Vojna je za nas pri kraju. Tu imate dokaz, da ni vaša vojna obrambna. Če mi ne napadamo, če sploh nismo več v vojni, vam mora biti jasno, da nimate kaj braniti."

Boljševiki niso mogli misliti, da ne bo Hindenburg ukazal novega napada. Toda očitno so mislili, da nemški vojniki — po njihovem mnenju bratje delavci in kmetje — ne bodo hoteli napadati. Mislili so, da so le kajzer s svojo bando imperialisti, da pa se jim bo masa uprla, kadar jasno spozna, da jo gonijo le za imperialistične namene na bojišče.

Skratka: Boljševiki so upali, da porodi njihova idealistična taktika nemško revolucijo.

V svojem idealizmu so se okrutno prevarili. Njihova taktika je teoretično jako lepa; praktično ni bila vredna piškavega oreha. Kajti dobra je le tista taktika, s katero se doseže uspeh. Taktika boljševikov pa prinaša vse, le tistega ne, kar so želeli in pričakovali. Ko so nemške čete vnovič začele prodirati, ni mogel biti nihče tako razočaran, kakor oni sami.

Idealizem boljševikov je s človeškega stališča zelo simpatičen. V njem se izraža neomahljiva

vera v človeka, in to blaži srce. Ali v politiki so take lepe reči od muh. Gotovo je tudi v politiki treba, da so cilji lepi, to se pravi dobri, pravični in človeštvu koristni. Toda kadar nastane vprašanje, kako se dosežejo taki idealni cilji, je treba vtakniti idealizem v žep in se rešiti špekulacije. Za dosego cilja je treba porabiti tista sredstva, ki v resnici kaj zaležejo.

Greh boljševikov je ta, da so v taktiki postavili idealizem in idealistično špekulacijo na mesto stvarnosti. Računali so s tem, kar so želeli, ne pa s tem, kar je bilo.

Vse njihovo postopanje se je temeljilo na prepričanju, da se mora zdramiti solidarnost nemške mase. Svedča bi bilo zelo lepo, če bi se to res zgodilo. Ampak boljševiki niso imeli pravice do takega prepričanja. Bilo je prav, da so poskušali zdramiti globoko speči revolucionarni čut nemškega ljudstva; krivo je bilo, da so trdno verjeli v to zbujenje in da so vse načrte delali po tej veri.

Boljševiki imajo olajšujoče okoliščine. Sami so predelali revolucijo, obsežnejšo in globokejšo od vsake dosedanje. Lastna izkušnja jim je pokazala možnost revolucije. Če je bila možna v Rusiji, ki je veljala za najbolj avtokratično deželo na svetu, kako vruga, da ne bi bila mogoča v Nemčiji? Če je ruski mužik, katerega so po vsej Evropi slikali za nazadnjakega nevedneža in iz katerega so se norčevali šaljivi listi po vsem svetu, lahko postal revolucionar, republikanec in boljševik, kako da se ne bi moglo dvigniti kulturno nemško ljudstvo?

Zlasti v ruskih masah je bilo tako mišljenje zelo razumljivo. V resnici je rusko ljudstvo v dnu svojega srca zelo idealistično, nekako mistično idealistično. In Rusi so sodili Nemce po sebi. Če bi bili sami na mestu Nemcev, bi se uprli svojemu kajzerju. Namesto da bi korakali proti narodu, ki ni nič noče, bi obratno s svojimi zatiranci in sami sebi priborili svobodo.

Z ozirom na čuvstvarnost ruskega ljudstva je bila taktika boljševikov zelo popularna. Mogoče in verjetno je, da je delavski in vojaški svet ozroma boljševiki vladni komisarji zbor pod vplivom te popularnosti celo storili korake, ki se niso popolnoma vjemali z njegovim prepričanjem. Kdor čita Leninove in Trockijeve spise, mora opaziti, da je med njihovimi teorijami in med njihovimi praktičnimi koraki zadnjega časa pogostoma nasprotje, ki ga je težko tolmačiti drugače, kakor s kompromisom, ki so ga v takih slučajih sklenili s popularnostjo.

To pa je bil greh, ki se sedaj mašuje nad njimi — nad Rusijo in nad revolucijo.

Nihče ne more prerokovati, kaj se zgodi v Rusiji v bližnji ali v poznejši bodočnosti. Nihče ne ve natančno, v kakšnem položaju je Rusija. Ali se sploh še more braniti? Ali bo morala brezpogojno kapitulirati pred kajzerjem? Ali se bodo v pričo zunanje nevarnosti še enkrat združile vse njene revolucionarne sile, pozabile na svoje navsezadnje vendar malenkostne razlike in odnehale od notranjih bojev? Ali jih nemško prodiranje še bolj zaslepi in postavi planete strah na mesto vsakega jasnega razuma? Vse to so nerešene uganke in najbolj nevhvalno delo opravljajo tisti, ki hočejo iz daljave dajati pozitivne odgovore na taka vprašanja.

tež naredbi ali ki ji bo dokazano, da skriva zaloge, bo ustreljena kot špekulant.

6. Protirevolucionarni agitatorji, nemški špioni in druge osebe, ki bi vstajale zoper vlado revolucionarne Rusije, bodo ustreljene.

7. Vsak ukaz izrednega generalnega štaba stopi v veljavo tisti dan, ko je razglašen v vladnih organih.

8. Vsak časopis je zavezan, da objavi vsak ukaz izrednega generalnega štaba na prvi strani z debelim tiskom."

Vsled razglasitve obsednega stanja je bilo šest vplivnih petrogradskih časopisov, ki so opirali oblasti vojaških in delavskih delegatov, zatrtih.

Izredni generalni štab, ki je izdal ta ukaz, je vojaški organ boljševiške vlade. Zanimalo bi nas izvedeti, kako sodijo o tem koraku tisti "čistiisti" sodrugi, ki so nam vedno pripovedovali, kako se prekucne ves svet "brez i jedne kapljice krvi", ne tisti "čisti" konfuzionisti so tudi razglasili boljševike za svoje. Lenin je bil njih bog in Trockij njihov prerok. Navedeni ukaz ne bi bil mogel nikdar ugledati sveta brez avtoritete boljševiških voditeljev. A v tem razglasu je toliko streljanja in krvi in zatiranja tiskovne svobode, kakor v kakšnem avtokratičnem carskem ukazu.

Na vsak način bi bilo zanimivo slišati, kaj pravijo na to radikalni pacifisti, nonresistentlerji in ostali utopisti.

Eno pa je gotovo: Boljševiki bi se branili, če bi se mogli. Če se morejo, se bodo branili. Ako kapitulirajo, je to znamenje, da je obrambna sila Rusije razdejana in da je vsak uspešen odpor sploh nemogoč. Boljševiki niso zagovorniki žalostno smešne teorije "miru za vsako ceno." Puška jim je zelo važno sredstvo; če nič drugega, dokazujejo to njih "rdeče garde". Naši pacifisti se ne morejo sklicevati na boljševike, četudi so nam jih dolgo prikazovali kot svoj ideal. V resnici so boljševiki pravi "puškarji". In če bi se sedaj mogli braniti proti nemški armadi, bi se nedvomno branili. Kajti nova kajzerjeva Nemčija ne ugrožava le ruskega ozemlja, ampak tudi rusko revolucijo.

Vprašanje pa je, če je Rusija še sposobna za obrambo. Za enkrat je uspešen odpor nemogoč. S tem se ni rečeno, da je kronani nemški velero-par že v Petrogradu in da vladajo tam generalski morilec namesto delavskega in vojaškega sveta.

Ampak če se to zgodi, — in namen Nemčije v tem oziru je jasen — pade glavna odgovornost za to na boljševike in njih idealistični fanatizem. Zakaj njihova taktika je omajala in morda zdrobila odporno silo revolucionarne Rusije.

Bilo je prav, da so se vprašali: "Kaj bi mogli Nemci storiti, če jim pokažemo, da jim ne preti od nas nobena nevarnost?" Bilo je prav, da so si odgovorjali: "Po našem mnenju se morajo spuntati."

Toda napaka, ki je postala smuten greh, je bila ta, da so opustili drugo vprašanje: "Kaj pa, če ne bodo Nemci ravnali po našem mnenju? Kaj, če se ne bodo hoteli, kaj če se ne bodo mogli spuntati? Kaj skratka, če bodo nadalje slepo ubogali svojega kajzerja?"

To, na kar niso mislili, se je zgodilo. V politiki je absoluten greh pustiti iz misli drugo stran, ne vpoštevati tega, kar se lahko zgodi.

Boljševiki so se močno trudili, da bi zrevolucionirali Nemce. Zdaj je očitno, da je bil ves ta trud brezuspešen. In s to možnostjo neuspeha bi bili morali računati. Tedaj bi si bili prihranili stisneno razsaranje, ki so ga sedaj doživeli in ki ga lahko doživi vsa revolucija, ako doseže Nemčija popolno zmago nad Rusijo.

Ne gre nam za to, da bi izrekli obsodbo nad boljševiki, zlasti ne v taki uri, kot je sedanja, ko potrebujejo vso svojo enerzijo, da rešijo, kar se more rešiti. Da je naravnost ogromna, to vedo sami, kajti če zmagata Nemčija, tedaj so bile vse žrtve revolucije zaman. Hohenzolerni si bodo v tem slučaju brez obzira jemali pravico, da diktirajo Rusiji njene notranje uredbe in da v kakršnikoli obliki uničijo sadove revolucije. Dovolj so nemški mogotci očitali boljševikom, da so hoteli razširiti svoje ideje med Nemce in Avstrijce. In dovolj jasno so povedali, da ne trpe tega.

Iz tega sledi, da bodo, če zmagajo, hoteli iztrebiti boljševištvu; in več! Kar bo v njih moči, bodo storili, da zatro socializem, da potepajo vsako demokracijo sploh. Avtokracija ne trpi resnične demokracije za svojim hrbtom. Hohenzolerni hočejo kajzerizirati ves svet in če zaklopočejo kopita njihovih konj na petrogradskem tlaku, bo pod njimi poteptana ruska demokracija.

Kar je za nas važno, ni obsodba boljševikov, ampak nauk, ki nam ga daje njih eksperiment.

Mi nismo nikdar verjeli v zveličavnost taktike, s katero so hoteli hipnotizirati kajzerskega gada. Sedaj je tragedija zgodovine dokazala, da ne vodijo njihova sredstva do uspeha.

Propaganda med zapeljanim sovražnikom, da se mu odpro oči, je dobra; ali dokler ne rodi ta propaganda očitnih sadov, se more militarizem pobijati le z njegovimi lastnimi sredstvi. Zoper kanone in puške je treba boljših kanonov in pušk.

Ne more se reči, da ni nobenega revolucionarnega duha v Nemčiji. Zgodovina govori drugače. Razni živezni panti v mnogih krajih dežele kažejo nasprotno. Zadnji veliki štrajki, ki jih je skrhal le grožnja z vislicami, pričajo, da ni vse po pasje vdano kajzerju. Ali polom teh štrajkov, še bolj pa nova ofenziva proti Rusiji kaže, da niso revolucionarne sile dovolj močne ali dovolj samozvestne, ali pa da ne vedo, kako začeti delo. Na vsak način je fakt, da ni revolucije v Nemčiji; in če je ni mogoče izzvati ruska taktika, tedaj je jasno, da se ne more napraviti nemška revolucija z dobrim zgledom in s idealnimi nanki.

Militarizem je v Nemčiji še vsemogoč. Ludendorff izda ukaz, da se zavzame Kovno, in nemški "bratje delavci in kmetje" marsirajo. Lepi so letaki, s katerimi so jih obsipavali ruski boljševiki; ampak respekt pred "mogočnim" Ludendorffom in "velikim" Hindenburgom je večji. In ta respekt bo genil Nemce v klavnico, dokler ne bo strt.

Izza vseh neštevilnih izkušenj te vojne je pa jasno, da je le en način, s katerim se more streči nemški respekt pred sabljo. Le če bodo gospodje militaristi prav pošteno tepeni, bo nemško ljudstvo spoznalo, da niso ti maliki vsegamočeni. Od zunaj mora priti dokaz, da je ta pozlačena sodra premagljiva; tedaj šele je verjetno, da jo bo tudi ljudstvo od znotraj hotelo premagati.

Kar počenja kajzerska Nemčija sedaj proti Rusiji, bi moralo tudi slepeu odpreti oči. Hertling in Kuehmann in vsa ostala svojaj lahko deklamira, kar hoče o nesebičnih ciljih, o posvajanju t. d., o njenih imperialističnih namelih vendar ne more biti dvoma. Tudi z Rusi so se šli "mirno in prijazno pogajati" in so govorkili o miru "brez aneksij in odškodnin". Ko so sedeli v Brest-Litovsku, so pa vendar hoteli ugrabiti vse baltiške pokrajine, spraviti Poljsko pod svojo oblast in vzeti Ukrajino pod svojo roparsko "okrilje". Kje je količjak garancije, da nimajo na zapadu enakih banditskih namenov? Kje je kaj gotovosti, da ne mislijo vsiliti svetu svojih kajzerskih načel?

Kdor še ni razumel tega, mu je poglavje z Rusijo lahko dokazalo, da je kajzerstvo absolutna nevarnost za demokracijo vsega sveta. Iz tega izvira, da bi bila njegova zmaga tudi najhujši udarec za socializem, ki je vrhunec demokracije. Kajzerizem mora torej biti strt. To ni danes več vprašanje Nemčije, ampak vprašanje sveta. Če ni za dosego tega cilja drugega sredstva, kakor vojna, tedaj je ta vojna opravljena in potrebna. Ruske izkušnje so pokazale, da res ni drugega sredstva. Ako bi dopustili le moralno zmago kajzerizma, tedaj lahko noč demokracija in lahko noč socializem!

Kajzerizem mora biti poražen, da ne bo vse človeštvo za par stoletij pačnjeno v svojem razvoju nazaj. To dokazuje ruska tragedija jasno kakor beli dan.

Vojno stanje v Petrogradu.

Petrograd, 23. februarja. — Danes je bilo razglašeno vojno stanje za Petrograd. Generalni štab petrogradskega vojnega okrožja je izdal sledečo proklamacijo:

"1. Izjavlja se, da je mesto Petrograd pod vojnim zakonom.

2. Oddelki revolucionarne armade ustrelje brez usmiljenja vsako osebo, ki se zateče pri tatvini, plenjenju, pri poskusih ekspropriacije ali drugih zločinskih dejanjih.

3. Vsaka oseba, organizacija ali institucija, ki nima posebnega dovoljenja, mora svetu vojaških in delavskih delgatov svojega okrožja izročiti vse bombe, granate, naboje in vsako razstrelivo, kar odpošljejo vojaški in delavski delegati v vojna skladišča. Vsaka oseba, ki ne izpolni tega ukaza v osemindesetih urah, bo označena za stoječo izven zakona.

4. Vsi časopisi in drugi tiskovni organi so strogo zavezani, da verificirajo vsako vest, ki se tiče delovanja vlade kakor tudi vsakega poročila, prihajajočega z bojišča. Izredni generalni štab opozarja, da bo vsaka kršitev te naredbe imela za posledico, da bo dotični list zatrt in urednik s svojimi sodrugini aretiran.

5. Dokumenti o vseh produktih, ki prihajajo ali so prišli ali so zadržavani v Petrogradu in okolici, se morajo izročiti izrednemu generalnemu štabu. Vsi produkti bodo plačani po cenah, ki jih določijo živezni upravnik. Vsaka oseba, ki se upre

Kar se nas tiče, mislimo, da se ne more v izrednih časih sploh ravnati drugače kakor izredno in za marsikatero reč, ki se sedaj boljševiki poslužujejo, bi bilo bolje, če bi se bili že davno poslužili. Ako groze zločincem, da bodo brez usmiljenja postreljani, je to dokaz, da mora biti v Petrogradu in drugod po Ruskem res dovolj zločinov. Temu se ni čuditi. Le slaboumež more misliti, da postane tisti dan, ko zmagata revolucija, vse idealno. Ravno narobe je res. Vsi lumpi izrabljajo položaj in se obešajo revoluciji na krila; ena najvažnejših in obenem najtežjih nalog revolucije je ta, da se otrese takih zločinskih elementov. In če ni to mogoče drugače, kakor z drakonimi sredstvi, tedaj morajo pomagati drakončna sredstva.

Za boljševike je bila prav ta nesreča, da so se pod njihovo firmo uganjale vsakovrstne lopovščine in da se je na ta način širila anarhija, katere sami gotovo niso hoteli. Ampak bilo je zelo razumljivo. Take reči so se vršile že davno pred revolucijo. Nekaj časa je po Rusiji cvetelo tisto izsiljevanje, ki mu Američani pravijo black mail. Bili so navadni tolovaji, ki so opravljali tak posel, ampak ozaljžali so ga s trditvijo, da izvršujejo "revolucionarno ekspropriacijo". Socialni demokratje in socialni revolucionarji so imeli dovolj opraviti, da so odklonili odgovornost za taka dejanja, a pri vsem tem so ostali celi kupi ljudi, ki jim niso verjeli.

Petrograd, 25. februarja. — Karakan, ki je bil tajnik prejšnje ruske delegacije v Brest-Litovsku, je razložil zastopnikom Associated Press, da smatra boljševiška vlada za posebno dvomno tisto zahtevo nemških pogojev, ki govori o demobilizaciji ruske armade. Dobesedni prevod "nanovo formiranih bataljonov" lahko izključuje ali pa vključuje novo "rdečo armado."

"To je sporno," je dejal Karakan. "Menim sicer, da pomeniti to res, da se mora tudi rdeča vojska demobilizirati. Ampak tega ne sprejememo brez diskusije. Mi mislimo, da imamo pravico do armade, vsaj do armade v mirovnem stanju. To bi zadostovalo za naše notranje potrebe."

Slovensko republičansko združenje.

SEDEŽ V CHICAGO, ILL.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostič, Filip Godič, Martin V. Konda, Ebin Kristan, Frank Kerže, Anton J. Terbovec, Jože Zavrtanik.

NADZORNI ODBOR:

Matt. Petrovich, Ludvik Benedik, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermenc, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravlja, Jacob Muha, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Sava, Frank Udovich, Andrew Vidrieh, Stefan Zabric, Leo Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se doslej še niso prijavili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. B. No. 1, Cicero, Ill.)

S. R. Z.

Izveček zapisnika 12. seje izvrševalnega odbora S. R. Z., 19. februarja 1918.

Začetek seje ob devetih zvečer. Predsednikom je bil določen brat M. V. Konda. Zapisnik prečitani in sprejeti, nakar se br. Konda opraviči, ker ga ni bilo na zadnji seji. Zadržalo ga je nujno delo. Se vzame na znanje. Brat tajnik poroča nato o dohodkih in stroških. Predloži račune, ki se odobrijo. Dalje poroča, da imamo stalno prispevajočih članov dozdaj prijavljenih okoli dve sto. Knjig za slovenske vjetnike v Italiji je dobil dozdaj kakih 50, razen tega tudi par dolarjev v isti namen. — Nato prečita pismo Zveze Slov. Svobodomislicev v Ameriki, ki se glasi: "Slov. Repub. Združenje, Chicago, Ill. — Cenjeni: Čast mi je poročati, da je gori označena (samostojna) organizacija sklenila po najboljših močeh podpirati gibanje S. R. Z. in radi tega prijavi svoj vstop v vrsto drugih zavodnih organizacij in društev, ter obenem prijavi zagovornika za centralni odbor S. R. Z. v osebi Josipa Ivanetiča, 1125 Norwood Road, Cleveland, O. — S spoštovanjem W. Rus, upravitelj Z. S. S." — Pismo Slovenske Čitalnice v Ely, Minn., strinjajo z idejo S. R. Z., katero hočejo podpirati po svojih močeh. Na seji 2. decembra 1917 je bil izvoljen zastopnikom Slov. Čitalnice J. Judnič. — S pozdravom, Matt Polajnar, tajnik Slov. Čitalnice." — Pisma se vzemata na znanje.

Brat tajnik nato prečita pismo br. M. Zuzelja iz Murray, Utah, ki priporoča, da bi se priobčevala vsaj imena stalno prispevajočih članov. Sklene se, da to za enkrat ni mogoče, ker nimamo svojega lastnega lista, Slov. Review je namenjen v prvi vrsti ameriški javnosti, naša slovenska glasila pa so že itak preobložena s takim delom, za katero se nič ne plača.

Brat Krže poroča o shodu v Waukeganu, Ill.,

ki ga je priredilo osem slovenskih društev, kjer je bil on navzoč kot govornik. Zanimanje za S. R. Z. je veliko, dvorana je bila natlačeno polna in primerna resolucija soglasno sprejeta. — Dalje omeni, da je povabljen za 10. marca na shod v La Salle, Ill. — Brat Kristan poroča, da gre na shod v Milwaukee dne 24. februarja. Iz Detroit, Mich., pišejo, da bi radi imeli govornika za shod v prvi polovici meseca marca. Odgovori se jim, da bi mogoče priti govornik 31. marca, ker prej ni mogoče. — Seja zaključena ob poldvajsetih zvečer.

Anton J. Terbovec,

tajnik Slov. Republičanskega Združenja.

S. R. Z.

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRUŽENJE V MILWAUKEE, WIS.

Pred kratkim so bili monarhisti sklicali v Milwaukee shod, na katerem sta govorila dr. Vošnjak in Trošt v zmislu londonskega odbora. Ta shod je bil sicer zelo dobro obiskan, ampak ne more se reči, da je bil uspeh za sklicatelje. Trošt je bil namreč prisiljen razlagati Krfsko deklaracijo, in kar poskušajo vsi zagovorniki tega dokumenta, pa se nikomur ne posreči, se tudi njemu ni posrečilo. Slovencem ne diši kraljestvo in kraljevska sankcija, in nihče jim ne more te pečenke speči tako, da bi jim šla v slast. Tisti shod se je bil zaključil s tem, da so poslušalci enostavno odšli, ko jim je bilo dovolj.

V nedeljo, 24. t. m. je bil drug shod, ki ga je sklicala podružnica S. R. Z. In o tem shodu se lahko reče, da je bil popoln uspeh. Dvorana Harmony je bila tako natlačena, da bi bilo prav težko priložiti še par ljudi vanjo. Socialistični pevski zbor "Naprej" je zapel Marzeljevo in dodal znano "Na okno trka." Potem je predsednik otvoril zborovanje, zagotovil vsakemu navzočemu svobodo besede, objavil, da bo govornik po končanem poročilu odgovarjal na eventualna vprašanja in podal besedo referentu Kristanu iz Chicage.

Govornik je pojasnil nacionalni in internacionalni pomen jugoslovanskega vprašanja, utemeljil važnost združitve in obenem razložil, zakaj mora biti združitve federativna, ter naposled analiziral vprašanje monarhije in republike. Kot glavno razliko med zagovorniki krfške deklaracije in S. R. Z. je pokazal to: Krfška deklaracija je dokument srbske vlade; zastopnik londonskega odbora, ki jo je sopolpisal, zastopa pač ta odbor kot nekakšno neoficijno vlado (kar je zlasti dr. Župančič rad naglašal), a nikogar drugega ne. Na ta način bi bila združitve Jugoslovanskega vladno delo. S. R. Z. pa hoče, da bodi narodno delo, ki izide iz volje ljudstva in se izvrši po svobodnih zaključkih in svobodnem sporazumu ljudstva. Že iz tega sledi, da ne more S. R. Z. vpoštovati nobenih dinastij. — Govornik se je dotaknil tudi takozvanih garancij, o katerih so vedno govorili zagovorniki londonskega odbora, ter je dokazal, da ni nikoli bilo takih garancij in jih tudi ne more biti. Iz tega sledi, da se mora ljudstvo zanašati nase in na svoje delo. Od tega je odvisen uspeh, ne pa od blagohotnosti tujih vlad. Za to delo se je organiziralo S. R. Z.

Za besedo se je oglasil tajnik srbske Narodne Odrbane, ki je izjavil, da se popolnoma strinja z idejami, razloženimi od referenta. To izjava je shod vzel z gromovitim odobravanjem na znanje.

Na predsednikovo ponovno vprašanje, če ima kdo kakšne ugovore proti ciljem in namenom S. R. Z., se ni nihče oglasil.

Na to je predsednik naznanil, da je bila predložena resolucija, ki bo dana shodu na debato in glasovanje, ter jo je prečital.

Resolucija.

Milwaški Slovenci, zbrani na velikem shodu dne 24. februarja 1918., izjavljajo v smislu načel, da naj vsak narod sam odločuje o svoji usodi, in po svojem neomajno demokratičnem prepričanju:

Stalen mir v Evropi je mogoč le tedaj, če se rešijo velika vprašanja, ki so tekom sedanje vojne z vso silo prodrla na površje, na podlagi pravičnosti in tako, da se ugodni opravičenim aspiracijam prizadetih narodov. Med temi vprašanji je jugoslovansko internacionalnega pomena. Kaos, ki je vladal v jugovzhodnih delih Evrope, je izvaljal in olajšal napad zločinskega imperializma, s čimer je dokazano, da ne more evropski mir imeti trdnih tal, dokler se tam ne ustanove solidne, narode zadovoljujoče razmere.

V ta namen je potrebno, da se reši tudi jugoslovanski problem, za kar mora biti merodajno dvoje načel:

1. Zedinjenje Jugoslovancev na tak način, da bodo organizirani v enoti, v kateri pa mora vendar vsakemu delu biti zagotovljena zadostna avtonomija za njegove posebne interese.

2. Popolnoma demokratična oblika državne organizacije.

To dvojno načelo se more uresničiti v Jugoslovanski federativni republiki, ki jo zastopa Slovensko Republičansko Združenje.

Ta način rešitve problema je potreben v interesu prizadetega ljudstva, ki se ne more ne socialno, ne kulturno, ne politično, ne gospodarsko uspešno razvijati v dosedanji razcepljenosti in podvrženo raznim despotizmom; v enoti, ki se mora ustvariti, je pa posameznim delom potrebna avtonomija za gojitev njih specifičnih interesov, ker je dosedanji zgodovinski razvoj ustvaril med njimi različne literature in druge posebnosti, ki se ne morejo siloma zatreti.

Ta način rešitve problema je pa tudi internacionalna potreba. Jugoslovanska federativna republika lahko postane član in temeljni kamen balkanske republičanske federacije in s tem odtegne Balkan imperialističnim aspiracijam, ki so najbolj ogroževale evropski mir. Obenem izloči taka republika vsako monarhično in dinastično tekovanje in nevarne težnje po hegemoniji ene ali druge krone.

Da se ta cilj doseže, je poraz nemško-avstrijskega militarizma in imperializma neizogibno potreben. Pri določanju podlage bodočega miru pa morajo priti prizadeti narodi sami do besede in nikakor se ne more priznati Avstriji pravica, da bi ona govorila za svoje podvržene narode.

Strinjajoči se z besedami predsednika Wilsona, da se mora vsaka izprememba izvršiti le v interesu in za blagor prizadetih narodov, želimo vsakemu narodu brez izjeme popolno svobodo in neodvisnost in smatramo za svojo dolžnost, da podpiramo vsako pošteno delo, ki more prinesiti tako svobodo našemu narodu, da bo sposoben vstopiti v svetovno družbo narodov in posvetiti svoje sile v svobodi za razvoj in napredek človeštva. —

Resolucija je bila soglasno sprejeta, in ko je predsednik naznanil rezultat glasovanja, je ves shod gromovito zaploskal.

Izrečena je bila želja, da bi Kristan pojasnil nekatero podrobno nalogo S. R. Z., čemur je poročevalec ugodil.

Brat Ermenc in nekateri drugi domači govorniki so vzpodbujali milwaške Slovence na vztrajno delo za cilje S. R. Z. in potem je predsednik zaključil zborovanje.

Po shodu se je veliko število zborovalcev vpisalo v podružnico S. R. Z.

S. R. Z.

SLOVENCI V SHEBOYGAN IN OKOLICI

Potrebe sedanjega časa so nas napotile, da sklicujemo

Ljudski shod,

ki se vrši

v nedeljo, 3. marca t. l.

ob pol osmih zvečer.

Na dnevnem redu tega za naš kraj važnega shoda je predmet

jugoslovanski problem in Slovensko republičansko združenje.

Na shodu poroča član eksekutive S. R. Z. * Ebin Kristan iz Chicage.

Rojaki! Noben narod nima pravice do svobode, če ne stori sam ničesar zanjo. Slovenci gotovo hrepeno po svobodi. Kolikor nam morejo povedati poročila iz stare domovine vemo, da se bojujejo zanjo po svojih najboljših močeh. Slovenci v Ameriki, ki dihaajo bolj svobodno in lahko izražajo narodove želje brez strahu pred vislicami, imajo v teh resnih časih moralno dolžnost, da store tudi od svoje strani, kar jim dopuščajo razmere.

Vprašanje pa je: Kakšen more biti ideal Slovencev?

Povsod se kaže, da sta dve glavni točki, za katerimi gredo želje Slovencev. Ena je združitve z ostalimi Jugoslovani, druga je svoboda.

Korist jugoslovanskega zedinjenja je v tem, da smo združeni močnejši, vsled tega tudi sposobnejši za napredek in obenem za varstvo miru. Svoboda je potrebna za naše življenje in za to, da moremo z ostalimi narodi sodelovati za dosego najvišjih idealov človeštva.

Zedinjenje in svoboda sta jedno programa Slovenskega republičanskega združenja, ki pa morejo doseči svoje cilje, le tedaj, ako se zavzame vse ljudstvo zanje. Nihče ne sme misliti, da prinese kdo Slovcem svobodo na krožniku. Če se sami ne potegnemo zanjo, je ne dosežemo nikdar.

Udeležite se zatorej shoda v obilnem številu, kakor bomo sejali, tako bomo želi.

Lokalni odbor.

Cleveland, Ohio.

Lokalni odbor S. R. Z. v Clevelandu priredi dne 31. marca t. l.

svojo prvo

veselico z igro

v Josip Birkovi dvorani na 6006 St. Clair Ave. Pri tej priliki se uprizarji vesela igra "Krčmar pri zvitem rogu".

Ker gre pri tej prireditvi za skupno stvar vseh svobodoljubnih Slovencev, uljudno prosimo vsa društva v Clevelandu, in okolici, da ne prirejajo svojih veselice na omenjeni dan.

Odbor.

Demokratična diplomacija.

V vseh državah tega sveta je ljudstvo brezpravno v vprašanjih, ki imajo lahko največji vpliv na njegovo življenje. O notranji politiki odločujejo parlamenti vsaj v tistih državah, ki si niso pod gladko krinko ustavnosti ohranile trdovratnega absolutizma. Na Angleškem ali na Francoskem se ne more pobrati niti vinar davka brez parlamentarnega dovoljenja. V Avstriji si vlada celo rekrute sama dovoljuje z zloglasnim paragrafom 14.

Ali če ima v notranji politiki ljudstvo v različnih državah različne pravice, je v zunanji politiki popolnoma brezpravno. Ako n. pr. skleneta Karol in Viljem zvezo, sta jo, sklenila, in noben parlament je ne more razdreti.

Različne aliance v Evropi so veliko pripomogle, da je prišlo do sedanje vojne.

Kd so ustanovili trozvezo Nemčija, Avstrija in Italija, so vsi trije trdili, da je bila ustanovljena za ohranitev miru. Toda s to mirovno garancijo je bilo kakor z oboroževanjem. Francija se je ustrašila trozveze, ki je predstavljala v srednji Evropi tako silo, da bi bila lahko postala nevarna vsaki osamljeni državi.

Na zagotavljanje nujljubnosti se nič ne da v političnem življenju. Prav tisti, kogar najbolj mika, da bi napadel soseda, bo najbolj tajil svoje namene. Kajti neupripravljenost napadene je napadalčeva korist.

Francija, ki je imela l. 1870—71 svoje izkušnje, se je zbalala trozveze ter je iskala pomoč, ki bi v slučaju potrebe odtehtala silo srednjeevropske aliance. Našla jo je v Rusiji. Zveza je bila nenaravna; napredna republika se je pobratila z absolutističnim carizmom. Ali povzročil jo je strah za lastni obstanek.

Tudi ta ententa je trdila, da hoče z ravnotežjem v Evropi ohraniti mir. Ali trojna zveza ji ni verjela, ker je sama dobro vedela, kaj pomenijo take besede.

Posledice teh zvez se je kazala v splošnem oboroževanju. Nemški cesar, ki ljubi fraze, je nekoč dejal: Bodočnost Nemčije je na vodi. Tedaj se je pričelo silno pomnoževanje nemške mornarice.

Francija je na morju razmeroma slaba, Rusija še slabša; ker nima nikjer odprtega morja, je njeno brodogradje takorekoč brez pomena. Francija je iskala protiutež. Angleško-nemška konkurenca, ki se je izražala zlasti v nekaterih koloni-

jalnih konfliktih, ji je odprla pot v London. Francosko-ruskemu sporazumu se je pridružila Anglija. "Da bo mir varnejši."

Nemčija pa se smatrala to za novo pretnjo. Vojni in mornariški proračun je v Berlinu silno poskočil; Dunaj je sledil, v Rimu so storili, kar so le mogli.

V Londonu, Parizu in Petrogradu se je takoj zaslislal odmev.

Medtem so se cesarji, carji, kralji, predsedniki obiskavali. To so bila "znamenja prijateljskih odnosov med državami". Vladarji smatralo države še vedno za svojo last. O prijateljstvu med državami odločajo oni; narodi nimajo besede v takih rečeh.

Kljub obiskom, lastoročnim vladarskim pismom in podobnim ceremonijam pa napove Francje Jožef Petru vojno. Viljem jo napove Nikolaju in

Petrogradu, 25. februarja. — Centralni eksekutivni odbor vsruskega delavskega in vojaškega sveta je sprejel s 126 proti 85 glasovom resolucijo, da se sprejmejo nemški mirovni pogoji. Šestindvajset članov odbora ni bilo navzočih.

Nikolaj Leni je v dolgem govoru, v katerem je zahteval sprejem nemško-avstrijskih pogojev, brez obzira na to, kako so tiranski in nesrečni, dejal: "Njih kolena so na naših prsih in naš položaj je brezupen. Ta mir moramo sprejeti kot oddih, da se moremo pripraviti na odločen odpor zoper buržvazijo in imperialiste. Proletariat vsega sveta nam pride na pomoč. Bes obnovi boj!"

Martov je ugovarjal, češ da pomeni predlagani mir konec Rusije, kar se tiče njene politične neodvisnosti in da bo vlada delavcev in vojakov dan po sklenjenem miru sužnja Nemčije.

Zinovjev je podpiral Lenina, češ da je avtoriteta sovjeta po vsej deželi pretirno vkorinjena, da bi mogla poginuti...

Da so nemška kolena na prsih Rusije, je že verjetno, ampak kljub temu postaja Lenin od dne do dne bolj slep v svoji idealistični sanjariji. Martov ima stokrat bolj bistre oči, ko pravi, da bo ruske politične neodvisnosti konec, čim bo kajzerjev mir podpisan. Lenin se proklete moti, če misli, da bo zmogovita Nemčija ruski revoluciji dovolila oddih in mirno gledala, kako se pripravljajo za novo revolucijo proti buržvaziji in imperializmu, kar bi pomenilo v prvi vrsti revolucijo

francoskemu predsedniku, in potem gre to dalje po vrsti; zdaj smejo narodi — korakati na morišče.

Diplomacija dela tajno in ljudstvo nima nobene kontrole nad njo. Dokler je tako, je vsa ustavnost prazna fraza. In v meglah tajne diplomacije se skriva večna vojna nevarnost.

Ko so narodi v starih monarhijskih strmoglavili absolutizem, je bil njihov uspeh samo polovičen. Zunanja politika je ostala absolutistična, in dokler ostane taka, je večna nevarnost, da bodo narodi proti svoji volji zapleteni v vojno.

Iz vsega tega sledi, da si mora ljudstvo v zunanji politiki priboriti vsaj toliko vpliva, kolikar ga ima v notranji.

To je tudi naloga za socializem. Ko so holandski socialisti predlagali mednarodno konferenco, so angleški sodrugi izdelali re-

proti kajzerizmu. Kar se tiče proletariata vsega sveta, ki pride po Leninovem mnenju Rusiji na pomoč, bo pa ta sanjač še dolgo čakal. Saj danes lahko vidi, kako prihaja kajzerjev proletarijat kot vdana soldateska svojih roparskih gospodarjev revolucionarni Rusiji "na pomoč". Kdo pa bi klečal Rusiji na prsih, če ne bi dajali nemški vojak svojim veleopovom svojih kolen na razpolago za to zločinsko delo? Ta kolena se ne umaknejo z ruskih prs, dokler ne bo proletarijat zavezniških dežel in Amerike do dobrega premikastil kajzerjevega militarizma. Poraz imperialistične Nemčije na bojišču je edino, kar more rešiti tudi Rusijo. Lenin in Trockij s svojim utopističnim sanjarstvom sta pa kriva, da je danes ta naloga mnogo težja, nego je bila, preden sta vzela vajeti Rusije v svoje roke.

Petrogradu, 25. februarja. — Trockij ne pojde v Brest Litovsk podpisovat miru. Sploh ne pojde tja noben član prejšnje delegacije, ki je vodila pogajanja, izzemši njenega tajnika Karakana. Delavski in vojaški delegati so danes izvolili v novo delegacijo sledeče člane: Zinovjeva, predsednika petrogradskega delavskega in vojaškega sveta; Aleksijeva, poljedelskega komisarja, in Sokolkova. Delegacija, kateri se pridružijo mornariški in vojaški zastopniki, se odpelje nočoj v Brest-Litovsk.

Zalostna pot!

solucijo, ki naj bi se predložila konferenci. Objavili smo jo tudi mi. Ta resolucija obsega tudi zahtevo, da se odpravi tajna diplomacija.

Potem se je ta zahteva ponavljala na vseh socialističnih konferencah, kar jih je bilo tekom vojne.

Seveda to ni cilj socializma. V socialistični družbi — mislimo — bo konec vojne sploh. Socializem odpravi ona nasprotja med interesi, ki so v kapitalistični družbi neizogibna, ona nasprotja, iz katerih se porajajo vojne. Če minejo vzroki, morajo izginiti posledice. Kadar ne bo razlogov za vojno, tudi vojne ne bo.

Ali tudi v sedanji družbi ne more biti socializem ravnodušen napram klanju, ki ga vpirzarjajo vladajoči, kakor nam ni vseeno, koliko politične svobode uživa ljudstvo v kakšni državi in kakšen je položaj delavskega razreda.

Edino sredstvo, ki more dati nekaj jamstva za mir, je pa kontrola ljudstva nad diplomacijo. Samo odločevanje o vprašanju, če naj se napove vojna, je premlalo. Kajti kadar je diplomacija vse tako zapletla, da postane spopad neizogiben, je prepozno. In če nima narod vpogleda v vse razmere, pride sam lahko do napačne sodbe.

V sedanji vojni so mase skoraj po vseh deželah prepričane, da je njihova država v obrambi in da je sovražnik napadalec. Naravno je, da to ne more biti resnično. Ako ne bi bil nihče napadel, ne bi bilo vojne. Toda ljudstvo ni moglo kontrolirati, kar je počenjala diplomacija vsa leta; v temi so se tkale spletke, vršile intrige, pripravljale zanke, in o vsem skupaj ni vedelo ljudstvo ničesar. Ko je prišlo do katastrofe, je vsaka vlada prikazovala sebe za nedolžno jagnje in valila vsjo krivdo na nasprotnika.

Ljudska kontrola v zunanji politiki je torej potrebna ves čas, ne pa šele zadnji trenotek. Za demokratizacijo zunanje politike se mora boriti socializem po vseh deželah. To se popolnoma vjema že z njegovim sedanjim programom.

V svojih zadnjih govorih je tudi predsednik Wilson s popolno jasnostjo izrekel zahtevo, da se morajo vsa mednarodna pogajanja vršiti javno in da morajo zanaprej odpasti vse tajne pogodbe. To je uspeh, ki ga demokratična načela socializma lahko zabeležijo z zadoščanjem. Kadar bodo narodi javno odločali o svojih internacionalnih zadevah, ne bodo mogli biti črede kronanih mesarjev, ki jih poljubno lahko našenejo v klavnico.

Naša majniška izdaja.

Sodrug!

Zima se približuje kraju in s pomladjo pride zopet svetovni praznik zavednega delavstva

prvi majnik.

Za proletariata, ki je zvest ideji svobode in mednarodnega bratstva, nastaja vprašanje, kako praznovati ta dan, katerega pomen so dogodki zadnjih let le še povečali. Res da je v mnogih deželah, zlasti v državah teroristične avtokracije, v Nemčiji in v Avstriji, praznovanje prvega majnika nemogoče. Ali s tem ni rečeno, da je poginilo, kar izraža ta proletarski praznik. Vojna je le še jasneje pokazala, da je brez mednarodne solidarnosti narodov, v prvi vrsti njih množic, njih delavskih razredov, vsaka svoboda, vsak napredek in uspešen razvoj človeštva nemogoč. Kakor mora izgniti tiranski absolutizem, tako mora tudi miniti nacionalistična prevzetnost in zaničevanje drugih narodov, da se more na trdno podlago postaviti mir, ki ga potrebuje svet za prosto dihanje in varno življenje.

Prav to mednarodno pobratimstvo je pa temeljna ideja prvomajniškega praznika. Ta ideja ni mrtva, temveč se je mogoče počivila in se širi dalje od dne do dne. V mnogih krajih so ji zamašena usta, toda v sreči živi povsod in v vsaki deželi pride dan, ko vzplamti v mogočnem plamenu, v katerem izgori despotizem.

Vojna, ki je po vsem svetu v vseh krogih povzročila zmede in zatemnila mnogo jasnih pogledov, ni niti delavstvu popolnoma prizanesla. Tudi delavci so ljudje in tudi najbolj zavedni med njimi niso nezmožljivi. Pojavila so se nasprotja v presojanju položaja, v izbiranju taktike, in včasih so ta nasprotja dobila ostre oblike. Toda zelo majhne so tiste duše, ki obupavajo zaradi tega nad delavsko osvoboditvijo in nad socializmom. Emancipacija proletariata je utemeljena v razvojnih zakonih in nobena sila na svetu je ne more trajno preprečiti. Nekaj časa jo lahko zadržujejo

zunanje ovire in zmote delavstva samega; toda kar se mora zgoditi, se zgodi prejaljšej neizogibno. Socializem je tak cilj, ki ni izumljen v glavi kakšnega posameznega človeka ali kakšne male skupine, ampak je neizogibna posledica gospodarskega razvoja, in zato je njegova končna zmaga nedvomna. Njegovo propagando lahko ovira in otežava brutalna sila; njegove namene lahko obrekujejo podle kreature; njegovo ime lahko zlorabljajo fanatiki in nevedneži; socializem sam ostane kljub temu zdrav in krepak, in z njegovo zmago pride svoboda in povišanje vsega človeštva.

Čim bolj jse pa kaže kratkovidnim očem, kakor da hoče tudi socializem pogoltniti kaos, tem resnejša je naloga resnično zavednih delavcev, da drže krepko prapor svobode in mednarodnega bratstva, da podkrepe vero omahujočih in vlijejo poguma tistim, ki so preveč zatirani, da bi mogli dvigniti svoj glas.

Način praznovanja samega je stvar prizadetih organizacij. Toda "Proletarec" in "Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba" hočeta tudi od svoje strani storiti, kolikor je mogoče, za proslavo tega dne.

Že lani smo izdali poseben

majniški list

in smo z njim dosegli velik moralen uspeh. To nas vzpodbuja, da ponovimo letos ta korak v naši, da ustrežemo s tem zavednim slovenskim delavcem.

Izdaja bo zopet urejena v obliki revije v velikosti 10,5 proti 7 palem in bo štela najmanjše dvajset strani.

Ako pa dobimo zadostno množino oglasov, bo obsegala

dvajset strani samega čtiva,

to se pravi, da ne bodo oglašili vsteti v tem številu strani. Kakor lani, bo tudi letos slavnostni list

lepo in bogato ilustriran

Ureditev poskrbi uredništvo "Proletarca", kar daje gotovo vsem naročnikom jamstvo, da dobe lepo izdajo, ki bo dostojna delavskega praznika in gotovo zadovolji vse čitatelje. Kolikor je ležeče na upravištvu, bo tudi ono vse storilo, da se izpolnijo vse upravičene želje.

Ta izdaja izide

poleg "Proletarca"

ki izide redno brez obzira na slavnostni list. Naročniki torej dobe tudi za 1. maj redno "Proletarčev" številko. Kdor želi slavnostni list, ga mora naročiti.

Lani smo storili v tem oziru prvi poizkus; letos ga ponavljamo. Ako se obnese, bo Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba iz tega črpalga pogum za prihodnja leta in tedaj je gotovo, da postane slavnostni majski list trajna letna izdaja.

Z ozirom na veliko draginjo, ki se je lotila vseh tiskarskih proizvodov, vsled katere se pokrivajo le izdaje z zelo velikimi nakladi, še direktorij sicer zaveda težave te naloge; pričakuje pa uspeh, ker je prepričan, da ustreže s to izdajo željam najširših delavskih krogov.

Vsak sodrug, kdor smatra boj proletariata za osvoboditev izpod kapitalističnega jarma resno, nam bo gotovo pomagal s pridno agitacijo za razširjenje te izdaje, ki bo vsakemu odjemalcu lep spomin.

Cene slavnostnega lista so sledeče:

Posamezen iztis	\$0.10
10 iztisov	0.95
25 iztisov	2.25
50 iztisov	4.50
100 iztisov	8.00
250 iztisov	19.00
500 iztisov	35.00
1000 iztisov	60.00

Majski slavnostni list izide

v prvi polovici aprila

in prosimo vse organizacije kakor tudi posamezne odjemalce, da se čimprej naroče. Na vsak način pa morajo biti naročila

najkasneje 5. aprila

v rokah upravištva. Z ozirom na velike stroške nam ne bo mogoče tiskati več iztisov, nego jih bo naročenih; kdor se prekasno oglasi, mu torej ne bomo mogli postreči. Prosimo sodruge, naj vpoštevajo to, ker se je doslej že nekolikokrat zgodilo, da so nam naše izdaje — n. pr. letošnji koledar — zelo kmalu pošle, in tako se tudi sedaj zelo lahko zgodi, da ne bomo imeli več slavnostnih listov, ko bi jih marsikdo še rad dobil. **S pravočasnim naročilom je pa to vprašanje rešeno.**

Vsa naročila sprejema upravištvo "Proletarca".

Da bo izdaja zelo primerna za agitacijo, nam ni treba naglašati.

Izpolnite in izrežite ta kupon, ter ga nam pošljite!

UPRAVIŠTVU "PROLETARCA"

4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

Pošiljam dol. cent. za

. iztisov majskega slavnostnega lista.

Pošljite na naslov:

Ime

Ulica

Mesto in država

Slovenski kraji pred prihodom Slovencev.

"Od nekdanj stanuje tukaj moj rod, — če ve kdo za druž'ga, pove naj odkod." Tako je pel pred sto leti pesnik Vodnik in s temi besedami izrazil svoje prepričanje, da Slovencev ni priseljenec v svoji domovini, kakor sta se priselila Nemeč in Italijan, temveč da biva v njej že iz tistih pravadnih časov, ko so si prvi ljudje poiskali selišče v Evropi. Vodnik je bil mnenja, da so bili slovenskega rodu stari Ilirci, ki so bili naseljeni ob Adriji in so že davno pred Rimljani gospodovali na morju, kakor tudi prebivalstvo, ki je za časa Rimljanov bilo razširjeno po naših krajih. Mnogo učenih mož je pozneje pritegnilo njegovemu mnenju.

Vendar nam zgodovinski viri izpričujejo, da se je naseljevanje Slovencev v sedanjih pokrajinah pričelo šele proti koncu šestega stoletja po Kristusu, da so takrat prejšnji prebivalci bili premagani in se deloma izselili, deloma pa poslovenili in stinili z novimi priselenci. Kaže se nam v tisti dobi popoln prevrat verskih in družabnih razmer, ki bi bil nemogoč, ako bi bilo isto prebivalstvo že prej v teh krajih. Zato moramo v zgodovini naših dežel ločiti dve dobi: dobo pred prihodom in po prihodu Slovencev. Preden pričnemo pripovedovati o naši slov. preteklosti, je potrebno, da se ozremo tudi v tiste čase, ko je še prvotno prebivalstvo bivalo v naši domovini in je še Rimljan gospodaril v njej. Te čase imenujemo prazgodovinsko in rimsko dobo naše domovine.

O najstarejših časih in dogodkih slovenskih dežel nimamo pisanih poročil. Toda o čemer molčita knjiga in povest, o tem glasno govore izkopane posode, orožje in kinč, ki se v vedno večji množini dobivajo iz krila zemlje. — Mnogokrat zadene kmetovalec pri oranju ali prekopavanju svoje njive na starinsko orožje razne oblike, na bronaste obroče, sulice, nože, čelade. Ljudje pa pripovedujejo, da so tamkaj nekdanj prebivalci "ajdije" in imenujejo take kraje "ajdovščina", "ajdovski grad" ali pa "gradišče"; tudi pravljice o zakletih kraljčinah in skritih zakladih rade nastanejo na takih skrivnostnih mestih.

Vse te starinske reči so ostanke nekdanjih prastarih prebivalcev naših pokrajin in nam nudijo precej jasno podobo o njih življenju in delovanju. Starinoslovci, ki se bavijo s preiskovanjem kopavin, pravijo, da je ni dežele na svetu, ki bi bila na njih tako bogata, kakor je naša slovenska dežela. O prazgodovinskih prebivalcih, ki so nekdanj bivali pri nas, pa pripovedujejo to-le:

Že dva tisoč let pred Kristusom so bile slo-

venske dežele naseljene z ljudstvom, kateremu ne vemo imena, ki je pa zapustilo mnogo sledov svojega bivanja. Bil je malo izobražen, napol divji narod, ki je prebival v skalnatih duplinah ali na malih holmih poleg močvirja, ki so bili že po naravi utrjeni. Žita še ni poznal niti domače živine, niti tkane obleke. Bil je lovski rod, čigar življenje je bil nepretrgan boj z divjimi zvermi. Glavno orožje mu je bil kamen, iz katerega si je napravil mlat ali kladivo, pa tudi kosti ubitih živali je znal porabiti za razno orožje in z njihovimi kožami si je odeval telo. Te čase, ko je še surov ali pa preprosto obdelan kamen človeku služil za edino orožje, imenujemo komнено dobo človeškega rodu.

Posebno zanimive prastare naselbine so mostišča ali stavbe na kolen, ki nam že kažejo viško stopnjo izobrazbe tedanjega prebivalstva. — Pri izbiranju selišča so ljudje posebno pazili na to, da je bil kraj že po naravi utrjen in se je dal lahko braniti pred sovražnikom. Zato so v jezerih in plitvih rekah ne daleč od brega zabili v dno kole in položili čez nje mostove, na katerih so si postavili svoje kočje. Te kočje so bile lesene, na katerih so si napravili strehe, pokrite z deskami, slamo ali praprotjo.

V tleh je bila na sredi napravljena odprtina, da so mogli zajemati vodo ali loviti ribe. Take naselbine na kolen so se našle na ljubljanskem barju blizu Iga, ob Ljubljani in v Cirkniškem jezeru, a bile so gotovo tudi drugod.

Ribništvo, lov, živinoreja so bila glavna opravila mostiščarjev. Za obleko so jim služile živalske kože, iz kosti pa so napravljali raznovrstno orožje: kladiva, mlate, igle, iz zobov divjega merjasa zakrivljene nože. Žita menda še niso pridelovali; pač pa jim je služil v živež povodnji oršek, čigar jedro je bilo močnato kakor kostanj. Tega so zmleli s kamni in si iz njega napravili kruh. Poznati so morali tudi že lan, ker se nahajajo v bližini mostišč pogosto vretenca in vički, ki se rabijo pri preji in celo ostanke evirna ali preje. Precej razvito je bilo tudi lončarstvo. Vse posode so bile sicer napravljene z roko, pa vendar okusno ozaljšane z raznimi okraski. Posebno ljubko se kaže v teh ilovnatih izdelkih materinska ljubezen tedanjih žena. Na ljubljanskem barju so namreč našli poleg mostišča veliko množico ilovnih otročjih igrač: malih posodic, vrčkov, ropotulj, ki imajo podobo ježa, sove, vretenca in katere so matere svojim ljubljencem obešale okoli vratu.

Koliko časa so se ohranile stavbe na kolen, ni mogoče natančno določiti. Nekateri starinoslov-

ci sodijo, da se je pri nas okoli leta 1300. pred Kristusom končal ta način naseljevanja. Le to se jasno vidi, da je te naselbine uničil požar, bodisi, da je slučajno nastal ali pa so ga zanetili sovražniki.

Pet stoletij pozneje se nam razgrne popolnoma drugačna podoba. Naselbine prebivalstva niso bile več nastavljene na vodah, temveč na strmih, dobro utrjenih hribih, katere sedaj imenujejo gradišča. In ljudstvo, ki je bilo naseljeno v teh gotskih trdnjavah, ni poznalo le kamenja in živalskih kosti, temveč je znalo že iz raznih kovin, iz bakra, bronu in železa izdelovati svoje orožje.

Prazgodovinskih gradišč imamo na Slovenskem vse polno. Najznamenitejša so na Kranjskem: Vače, Šmarjeta, Šmihel pri Hrenovcih; na Goriškem: Sv. Lueija pri Tolminu; na Koroškem: Rožek, Napoleonov vrh blizu Beljaka; na Štajerskem: Ruše, Negova. Nekateri teh naselbin so silno stare. Tisočletja je tu prebival rod za rod: od prvotnih kamenarjev pa do izobraženih, bojevityh Rimljanov.

Predmeti, ki se izkopujejo na teh krajih, so najraznovrstnejši. Med lončenimi posodami zavzemajo prvo mesto žare, ki imajo navadno obliko velikega lonca. V nje so spravljali ostanke sežganih mrličev. Najzanimivejše in najlepše pa so situle, to je bronaste posode, ki so zgoraj širše, spodaj pa nekoliko ožje in kojih gornji rob ima v sebi obroč, da se more zanj pritrditi povprečni držaj. Marsikatera teh posod so okrašene z vezanimi ali izboženimi podobami, tako znamenita "vaška situla," katero so izkopali l. 1879. Na Vačah in ki ima v treh pasovih prizore iz lovskega in vojaškega življenja. Zelo množestevilni so predmeti, ki so služili za kinč; pločevinasti pasovi, bogato obloženi z izbokanimi okraski, ovratnice, zapestnice, igle za lase, uhani in prstani, zlasti pa množestevilne zaponne (fibule), ki so služile za pripenjanje obleke na ramenih in prsih. Vse druge predmete pa po svoji množini in mnogovrednosti prekaša najdeno orožje: sekire, meči, osti za sulice, pušice, noži, srpi in čelade.

Iz vseh teh najdenih predmetov sklepamo, da je bilo ljudstvo, ki je prebivalo po naših gradiščih, mogočno in bojevito. Imelo je svoje poglavje, ki so jih vodili v bojih. Poznalo je živinorejo in konja za ježo in vprego. — Gradišča so podobna dobro zavarovanim trdnjavam. Na vrhu, sredi naselbine, na lepem ravnem prostoru, so imeli ljudje shranjeno svoje imetje, živila, tudi živino, ali pa je bilo tamkaj pokopališče. Okoli te

središne ravnine so se vrstili nasipi, včasih v več krogih. Debeli koli, zabiti v zemljo, med katere je bilo vpleteno protje, so služili nasipom v oporo. K tem močnim plotovom in nasipom so prislonili svoja stanovanja, lesene, na pol v zemljo vkopane in s prstjo pokrite kočje. — O veri, bogostanju prebivalstva po tih gradiščih sicer nimamo mnogo prič, vendar se da v gotovostjo povzeti, da so verjeli v nekakšno življenje na onem svetu. To spričuje njih spoštovanje in češčenje mrličev. Mrtvo trupla so deloma sežigali na grmadah, deloma jih polagali v nizke, plitve grobove.

Revni ljudje so potem navadno polagali ostanke sežganih mrličev v okroglo, kotličasti jamo, bogatini, pa so jih vložili v posebno mrtvaško žaro, katero so pokrili s skrkljnatno ploščo. Hkrati s kostmi in pepelom so devali v te posode tudi lonce, čaše, skledice, v katerih so bile najljubše jedi pokojnikov. Pridejali so navadno mrliču tudi bogato doto nakrasnin iz bronu, stekla, jantarja, ilovice. Po njihovem mnenju se namreč mrtvec ni ločil od človeške družbe in je na onem svetu nadaljeval življenje, kateremu je bil tukaj privajen.

Dočim nam izkopavine razgrinjajo dovolj jasno sliko o življenju in delovanju prazgodovinskega prebivalstva na Slovenskem, nam pa vendar ne odgovore odločno na vprašanje: kateri narod pa je imel tisočletja v posesti naše dežele in kakšno je bilo njegovo ime? Zdi se, da je izza dobe mostišč in kamenarjev pa do Rimljanov tukaj prebivalo eno prvotno prebivalstvo, ki je sicer napredovalo v gospodarstvu in izobrazil, pa je vendar glede na narodnost ostalo bistveno neizpremenjeno. Skoraj vsi novejši starinoslovci prištevajo to ljudstvo Iliram, to je onemu mogočnemu narodu, ki si je pred Rimljani ob adrijskem morju ustvaril veliko kraljestvo, raztezajoče se daleč tja preko Istre in Dalmacije do albanskih gor, in o katerem poje pesnik: "Mogočen na morju Ilirjan je bil, ko se je Rimce še ladje tesat učil." — Severni Iliri so se delili v mnoga plemena. Najznamenitejši izmed njih so Veneti, naseljeni po gornji Italiji, Istriji, Japodi, stanujoči ob gornji Kolpi in po Krasu, Liburni v zahodni Istri. Nad ilirske rodove so prišli okoli leta 380. pred Kristusom iz Galije (sedanje Francoske) bojeviti Kelti, jih deloma premagali in se med njimi naselili. Keltoi pripisujejo zgodovinarji Noričane na Koroškem, Karne ob koroško-beneški meji, Tavričane na Kranjskem, Latobike ob Savi in Krki. Pa njih gospodstvo ni dolgo trajalo. Podjarmili so jih Rimljani.

Ivan Cankar

Hlapec Jernej in njegova pravica.

XIII.

Takrat pa se je zgodila krivica, kakor je svet še ni doživel

Brkat človek je stopil k Jerneju in ga je prijel za roko.

"Kaj se me dotikaš?" je vzkliknil Jernej.

"Ue brani se, Jernej, ne brani se pravici!" je rekel mladi sodnik.

Drobni plešec pa je hudo gledal in je namrgodil obraz.

"Kaj uganjate komedije z njim? Kaj ga ne vidite in ga niste slišali?"

Jernej je molčal od prevelike osuplosti in je šel z njimi. Šli so križem po hodnikih, po stopnjah; na dvorišču pa je postal Jernej in se je okrenil k tistim, ki so ga spremljali.

"Možje, zdaj nismo več v hiši razbojnikov; povejte brez hinavščine: kaj kanite z menoj?"

Osorno so gledali in so molčali. Jerneja pa je zabolelo v srecu od tolike krivice; in ko je šel z njimi preko dvorišča, je bil nenadoma ves star in upognjen.

"Če ste razbojniki, pa najhujši izmed njih: povejte mi, čemu me žalite? Tudi razbojnik ima svojo pravico in svoje postave, ne krađe in ne ubija brez premisleka — kaj sem vam storil?"

Nič niso odgovorili; gledali so osorno in so molčali.

"Glejte, razbojniki; kakor ste mladi in čokati in kakor je Jernej star in slab od krivice: ko snope bi vas pometal po dvorišču, s postjo bi si zapisal svojo pravdo! Ampak pravice ni ja bolko, da bi ga s palico odklatil; in Bogu ni po-

treba, da bi mu človek pomagal. Teško je breme, ki ga je naložil, dolga je pot, ki jo je odmeril; jaz pa pojdem in bom nosil do konca!"

Take besede je govoril Jernej, ker je bilo v njegovem srecu zaupanje tako veliko, kakor je bila velika bridkost.

Tisti, ki so ga vodili, pa so odprli duri in so jih zaklenili za Jernejem. Izba je bila pusta; miza je bila tam, dvoje nizkih postelj, širokim klopem podobnih; stene so bile prazne, gledale so na človeka kakor slepe oči; še razpela ni bilo v kotu. Okno je bilo omreženo.

Na eni postelji je sedel razeapan človek; če je bil star ali če je bil mlad, Bog vedi. Lasje so bili redki in kuštravi; kozavi obraz ni bil ne obrbit, pa tudi brada ni bila dolga. Pomežiknil je, z veselimi očmi je pozdravil Jerneja.

"Bog daj, sosed! Kaj si ukradel?"

Jernej ga je premeril z dolgim, žalostnim pogledom, šel je do druge postelje, položil je nanjo čulo, škornje in klobuk, palico pa je postavil v kot.

Razeapanec se je smejal znirom bolj veselo in prijazno; potepuh je bil, kakor bi ga človek ne srečal rad na cesti.

"Kaj tiho, očka? Pravično je, da se pokorimo za grehe; veseli bodimo pravice, če je sladka ali grenka, in pojmo alelujo sodniku!"

Jernej je sedel na posteljo; oprl je komolec ob kolena, obraz v dlani.

"Kakšno krivico so tebi storili?" je vprašal. Potepuh se je od srca zasmejal.

"Krivico? Nikakšne krivice! Kradel sem pa so me prijeli in so me gnali in so me zaprli. Tako je bilo vse v redu in kakor se spodobi. Kaj naj bi mi dali povrh še drugi eekin, ko sem enega zasačil? Saj je dovolj, da so mi dali posteljo in kosilo. Postelja res ni bogveka, tudi kosilo bi lahko bilo boljše; ampak dokler se nisem potepal in dokler nisem kradel, še takega kosila nisem imel in tudi take postelje ne! Zato sem si reč nekoliko prmislih in zdaj se mi ne godi slabo. — Kaj pa ti, očka? Ali si šele na stara leta začel, da se tako pusto držiš?" (Dalje prihodnjč.)

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.
Lestaki in izdelatelj:
Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo \$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta.

Oglasi po dogovoru. Pri spremembi kvartalno je poleg novega naznani tudi stari naslov.

Glavno slovensko organizacijo Jugosl. socialistične zveze v Ameriki.

Vse prislobo glede nerednega pošiljanja lista in drugih nerednosti, je pošiljati predsedniku družbe
Fr. Udovick, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by
South Slavic Workmen's Pub. Co., Chicago, Illinois.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year. Foreign countries \$2.50 a year, \$1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
608 W. 31. STREET, CHICAGO, ILLINOIS

K INICIATIVI SOCIALIST. KLUBA ŠTEV. 1.

Kar sem povdarjal ob času, ko je izšla prva iniciativa glede avtonomnih sekcij, to ponovim tudi topot: Razmere v gl. odboru J. S. Z. so danes take, da je z ozirom na delo, ki zaostaja vsled nesoglasja, edini izhod iz te krize to, da se postavi Zveza na stališče avtonomnih sekcij. Zveza ne izgubi a tem nič drugega kakor to, kar vsi želimo, da izgubi: Medsebojno mržnjo in nedelavnost; kajti res je, da se goji mržnja od znotraj na ven — in ne od zunaj noter.

Kaj pomaga vse lepo mišljenje o centralizaciji in o enotnem delu, če pa "firma" ne prinaša koristi, ampak celo škodo? Centralizacija je ali right v krogih ljudi, kjer si znajo vzlic slučajno nastali različnim nazorom, ki jih ustvarjajo čas in potrebe, ohraniti načelno slogo; tam, kjer znajo biti ljudje dovolj inteligentni in to lerantni, da puščajo drugim tisto svobodo mišljenja, ki je v tako hitro se razvijajočih in menjaajočih političnih in celo gospodarskih razmerah, kakor so danes, ne samo dopuščena, ampak celo imperativna. Toda v organizaciji, kjer se kaže in goji skrajni fanatizem, kjer se izrekajo anatheme, grozi a izključenjem, kakor v času svete inkvizicije, preti z zakrknjenimi napovedbami, "da je bolje, da se potroši vsi Savezni novac, nego da se dovoli slobodno mišljenje itd. itd.," je načelna sloga pri najboljši volji v tej formi organizacije nemogoča.

V vsaj J. S. Z. ni bil menda nihče tako vnet zagovornik stopnje-vane centralizacije, kakor jaz. Zagovarjal sem jo na H. kongresu v Milwaukee, kajti želel sem, da se učimo drug drugega spoznavati in tako gladit pot tesnejše centralizaciji, ki ima priti. Na zadnjem kongresu sem zopet zagovarjal centralizacijo, v strahu sicer, kajti bal sem se, da še nismo zreli za to. No in česar sem se bal, je prišlo; čas je pokazal, da nismo ne le nezreli za polovično centralizacijo kakršna je danes, ampak niti za primitivno ne. Čas je pokazal, da se še nismo naučili spoznavati drug drugega, da se nismo naučili medsebojne tolerance, ki je takorekó predpogoj načelni slogi — in to nam sedaj jemlje vso pravico, govoriti o centralizaciji, ne glede na to, kako važen in kolike vrednosti je za delavce reš: delavci vsih dežela združite se! Po študijah izza zadnjih časov — v naši Zvezi in iz mimoidođih svetovnih dogodkov — sem prišel do zaključka, da bo delavstvo tako dolgo, dokler ne bo znalo voditi vajeti svojih čutil, ki imajo vpliv na razumevanje razmer, in tako dolgo, dokler ne bo spoznalo, da mora reš "delavci vsih dežela združite se," temeljiti na načelni medsebojni toleranci, trpelo vedno poraze, kajti netoleranca je tista pregrada, ki si jo delavstvo postavlja pred se, ko govori po drugi strani o svojem združenju.

Kdo drugi naj prinese v našo sredo ponovno harmonijo, če ne tolerance — to je stališče, da se dopušča svobodno mišljenje o taktičnih nazorih? Ali bi kongres, če bi se sklical, pripoznal to načelo? Po izvajanju tistih, ki se štejejo za voditelje netolerance, je treba sklepati, da ne; kajti oni niso za

nobeno toleranco, če ne gre v prilog netoleranci. Iz tega se pa lahko posname, da izredni kongres ne more prinesiti nobene jasnosti, kvečjemu povečan kaos, še večjo mržnjo in končno totalni propad Zveze. Sodrugi! Kdo naj prevzame za tako brezvestno postopanje odgovornost? Jaz jo kar v naprej absolutno odklanjam! Zato pa priporočam, da se ta brezvestna in slepo drveča taktika takoj opusti, in da vsi člani glasujejo proti odzavanju kongresa, glasujejo naj pa za iniciativni predlog kluba št. 1, da se postavi Zveza na stališče avtonomnih sekcij in na ta način naredi konec enkrat za vselej neznoznemu stanju, ki vlada sedaj v naši Zvezi. Kot celoti in posameznim skupinam ne bo s tem nič odvzetega, ravno narobe: dana jim bo prilika, da bo vsaka skupina delala nemoteno v smislu socialističnih načel za socialistično propagando, za tisto stvar, ki v sedanjih razmerah najbolj trpi. Kdor je proti temu, kaže, da mu ni za delo, ampak za svojeglavne kapricie, katere naj bi članstvo J. S. Z. prenašalo in zanje plačevalo svoje cente.

Kdor glasuje proti kongresu in za predlog kluba št. 1, glasuje proti tem kapricam, pa za načelno slogo in načelno soc. delo.

Za načelno toleranco v J. S. Z. Frank Petrich.

NEORGANIZIRANO ČLOVEŠTVO.

Nihče ne more dvomiti, da je priroda močnejša od človeka. Nihče pa tudi ne more tajiti, da je premagal človek že marsikatero sovražnost prirode in da bi jih lahko premagal še več, ako bi posvetil več moči temu namenu. Da bi se mnogo poplav lahko preprečilo, če bi se uravnale vode, zgradila trdna obrežja, napravili primerni jezovi, učvrstili nasipi itd., je samo osebi umevno. Nedvomno pa bi se lahko storilo še mnogo več. Nekdaj bi se bili vsi smejali človeku, ki bi bil dejal, da so bo mogla prevrtati gora ali pa da bo mogoče govoriti iz New Yorka v San Francisco. Danes se zdi ljudem smešno, da bi se moglo vreme vsaj do gotove meje uravnati. Ali če je bilo mogoče prirodi izvesti neštete tajnosti elektricitete, je smešno misliti, da se ne bi mogli tudi njeni meteorološki zakoni tako preučiti, da bi jih človek vsaj ponekod dobil v svojo oblast. Prenaslanje volje potom sugestije tudi ni malenkost; v ideji je mogoče regulirati toploto in deževje, torej tudi nikakor ni izključeno, da bi se mogla najti praktična pot do tega cilja.

Priroda ima neštete šibe, s katerimi tepe človeka. V njem pa živi brezenenje po sreči in rad bi se ubranil vseh šib. Toda toliko jih je in tako so močne, da je posameznik v boju z njimi pravi pritlikavec. Le organizirana sila more opraviti kaj izdatnega proti njim.

Toda kaj dela človek? Organizira se na ukaz kronarnih avtokratov, po volji brezvestnih špekulantov za to, da se bojuje s človekom. Nič ni zgovornejšega, kakor pogled na Evropo. Narod žive tam, ki imajo enake interese. Vsi hrepene po sreči in svobodi. In navaden matematičen predvarek pove, da bi eno in drugo najprej dosegli, če bi se združili za boj proti vsemu, kar ovira srečo in svobodo. Namesto tega se vzajemno koljejo in uničujejo, pa ugonablajo še tisti košček sreče, ki so ga mogli uživati brez vojne. Namesto da bi se obrnili proti svojim zatiralcem, jim služijo, se žrtvujejo za nje in moré one, ki se bojujejo za svojo svobodo in hočejo prinesiti svobodo tudi njim.

Človek je ponosen. Imenuje se najpomolnejše bitje na tem svetu in gospodarja zemlje. Toda njegov ponos je silno pretiran in njegova popolnost je zelo nepopolna. Ime človek je skoraj ironično. Na zemlji žive kristjani, izraeliti, mohamedanci, budisti, pogani, kapitalisti, učenjaki, delavci, kmetje, Slovani, Germani, Romani, Japonci, Indci, Culukakri, Botokudi; ali človeštva ni opaziti. Vsakdo je prepričan, da je človek, v temeljnih potezah svoje telesne in duševne organizacije so si enaki, njihovi interesi so enaki, ali njihovo skupnost bi iskal zaman.

Prvotni interesi vseh ljudi so v tem, da si napravijo življenje kolikor mogoče ugodno in lepo. To se pravi, da si osvoje od prirode

vse, kar jim more olepšati in oplemeniti življenje, pa da se zavarujejo proti vsemu, kar jim škoduje. Razumno bi torej bilo, da si ustanovimo organizacijo, ki bi bila čim sposobnejša za ta namen. To bi morala biti organizacija, ki bi obsegala vse ljudi; moralo bi biti organizirano človeštvo. Vse svoje intelektualne in fizične moči bi moralo združiti. Če je napredovalo kljub temu, da je bilo razcepjeno, se mora izvajati iz tega, da bi še veliko bolj napredovalo, če bi bilo zedinjeno in bi bil sistem v vsem njegovem delu.

Močne sile poslujejo venomer, da bi ohranile razcepjenost človeštva in še bolj poglobile naprotja. Kajti sovraštvo med posameznimi deli, med razredi, narodi, cerkvami, državami nosi dobiček posameznikom. Interesi skupnosti pa stoji vendar visoko nad profiti majhne manjšine, ki si je znala zagotoviti gospodstvo s pomočjo razdrojitve večine. Največje zlo pa je v tem, da se je večina dala zavesti, da se je dala razcepiti, da se je dal en del naševati proti drugemu; tako dela večina v službi manjšine proti svojim lastnim interesom.

Priroda sama je dala človeku ogromne armade sovražnikov — v elementih, v boleznih, na suhem, v zraku, v vodi, pod zemljo. Človek se s tem ni zadovoljil; napravil je še sam med seboj sovražstva. Tisti, ki špekulirajo za svoj sebični profit, so jih izumili, tisti, ki služijo so se jim vdali. Napredni razumni kulturni človek je s tem degradiral samega sebe.

Razum pravi človeku: Varuj se nevarnosti. Če jih ne poznaš, jih poišči, da se boš mogel zavarovati. Človek pa ubija svoj razum in poslušata tiste, ki ga uče, da si ustvarja še sam nove nevarnosti. Čeprav ima v sebi sposobnosti, da postane velik in da si napravi svet lep, se dela majhnega in sili v suženjstvo.

Nikjer ni zapisano, da mora biti tako. Če bi človek spoznal svoj pravi poklic, bi si na zemlji lahko ustvaril krasen dom. Ako bi združil vse svoje moči, bi lahko uredil svoje delo po najboljši metodi. Obrnil bi svoje orožje zoper sovražnike, ki ugrožajo njegovo življenje in zdravje, njegov napredok in razvoj. In postal bi res gospodar na zemlji.

Ali najprej mora človek sam pri sebi, v svoji družbi napraviti red. Organizirati mora družbo, da ne bo človeštvo služilo posameznim ljudem, ampak človeštvo. Organizirati mora gospodstvo in suženjstvo, pa uveljaviti enake pravice med ljudmi. Ako to izvrši, bo lahko dejal, da ni dela, ki se ga človeštvo ne bi moglo lotiti da ni cilja, ki ga človeštvo ne bi moglo doseči.

PRAVICA V JEČI.

Pravica je potovala po svetu in nekega dne je stopila v dvorano, kjer se je ravnokar vršila obravnava. Videjala je na zatožni klopi siromaka in bogatina. Siromak je dobil deset let ječe radi neznanega pregreška, bogatin je bil pa oproščen, ker je imel dobre advokate, dasi je bil njegov zločin velik.

Pravica je pričela na ves glas protestirati.

"Aretirajte motilko miru!" zagrmil sodnik.

Namah so prijeli Pravico in jo tirali pred sodni stol.

"Kako ti je ime?" vpraša sodnik.

"Pravica."

Vse se je smejalo. Nihče ni še nikdar videl Pravice niti slišal o nji. Zdela se jim je nekaj mističnega kakor "Miklavž", ki igrače nosi.

"Šest mesecev zapora radi žaljenja sodišča," zagrmil v drugič sodnik.

"Prijeli so Pravico in jo odpeljali v ječo. Obravnava se je mirno nadaljevala.

ČLOVEŠKO SREČE.

Človeško sreče izvršuje neprestano ogromno delo. V vsaki minuti udari po 60, da 140krat; to je tolikokrat se skrči srce in zopet razširi.

Ako se ta priprosti račun razširi in preračunijo udarci srea za en dan, en mesec, eno leto, potem zavse življenje, tedaj se pride do neverjetno visokih števil, ki pričajo, kako neizmerno delo mora izvršiti sree. Sree je podobno strju, ki teče nenprehoma, ki se nikdar ne utruči, ki pa vse-

lej posvari človeka, čini se zahteva preveč od njega.

Neki učenjak je opisoval delovanje sree in način kroženja krvi po človeškem telesu nekoliko doslej kar je dokazalo, da je bil dosedanji način zdravljenja srea popolnoma napačen. Dotični učenjak, ki si je stavil nalogo, da posebno preučil delovanje srea v človeškem telesu, je dokazal pri nekem predavanju pred zbranimi zdravniki, da žene sree pri skrčenju in razširjanju kri skozi človeško telo in da druge žile s svojim stiskanjem, kar čutimo kot tripanje ženejo kri zopet nazaj proti sreu.

Na podlagi tega dejstva smatra dotični učenjak dosedanje zdravljenje srčnih bolezni za napačno. Zdravljenje je obstajalo doslej v tem, da se je položil bolnik na hrbet, da e tako delovanje srea bilo kolikor mogoče olajšano. Na ta način pa se seveda tudi delovanje drugih žil in nežnih organov v telesu omeji, kar bi naj povzročilo tok krvi k sreu.

Najboljše varstvo pred srčnimi boleznimi je, da se človek varuje preobnena napenjena delovanja srea.

Čas, ki ga človek pridobi s tem, da teče do poulične železnice, ali da drvi po strmih stopnicah, seveda ni nikdar toliko vreden kolikor zdravje in moč srea, ki ga pri tem izgublja. Za človeka ni treba, da bi moral postati lenuh, ali zaspanec, ako se zavzame posebno v velikomestnem življenju, da si pri vsakem početju dovoli kolikor največ mogoče časa, ter da izvrši vsako delo kolikor mogoče mirno. Ako bi se vsakdo ravnal po tem, bi bilo število na sreu bolnih oseb zelo majhno.

Ako počenja človek kaj v naglici, tedaj poveča delovanje srea za polovico ali še več. Zelo poučljiva so opazovanja omenjenega učenjaka, ki jih je napravil pri kolesarjih. Ako se pelje človek s kolesom tri in četrt minute v klance in pri tem preide pot 3000 čevljev pri zvišanju od 1 proti 10, tedaj je njegovo sree moralo izvršiti tako silno delo, ki se da primerjati dviganju teže 20 odstot v en čevlj visoko. Da je tako mučenje in napenjanje srea slabo in da prinese prej ali slej srčno bolezen za vse življenje, je lahko razumljivo.

Profesor Goodal priporoča zoper srčno bolezen redno spanje. Ako se poda človek vsak dan ob dvanajstih prihrani s tem na obdvo sreu delo od 2920 stotov. Mnogo je sicer ljudi, ki se ne brigajo za varstvo srea. Taki ne občutijo dolga leta nobenih slabih posledic, toda narava se ne da goljufati in bolezen pride gotovo prej ali slej in tudi smrt. Najprej začuti bolnik hitro udarjanje srea, temu pa slede drugi znaki bolezni, in sicer, da se pričinja hitro utruditi, da mu primanjkuje sapa in da postaja slaboten.

Ako prične bolnik živeti drugače, takoj ko se oglašijo ti prvi znaki bolnega srea, tedaj se lahko reši; ako pa ne poslušata svarila narave, tedaj pade gotovo kot žrtev srčne bolezni.

Vsak tak bolnik pa, ki se pričene varovati, začuti takoj zboljšanje svojega zdravja. Njegovo spanje postaja boljše in udarci srea so mirnejši; ves organizem telesa pridobiva moči.

Tako je lahko človek sam najboljši zdravnik, ako poslušata glas narave, ki ga svari pri vsakem prestopku.

JAPONCI IN VODA.

Mnogi pripisujejo žilavost Japoncev temu, ker pijejo mnogo vode. Japonci menijo, da je voda najspušnejše sredstvo za ohranitev zdravja in izborno orožje proti raznim boleznim. Krivo je mnenje, da škoduje zdravju, če pije kdo mnogo vode; saj sestoji naše telo večinoma iz vode. Dočim pluća in koža izločujejo veliko količino vode, se mora ta izguba nadomestiti vsaj s poldrugim litrom vode na dan. Japonci ne trpe vsled trganja po udih, in to pripisujejo rabi vode. Japonci še koplje vsak dan v vodi, ki je topla 45 do 50 stopinj C, ter sedi dolgo v vodi. Na Japonskem je mnogo javnih kopalnic, ki so občinstvu brezplačno na razpolago. Tudi za časa vojne, tudi ob najslabšem vremenu, ne more Japonci izhajati brez vode. Da si vsaj nekoliko nadomestimo pomanjkljivo potrebo v vojni, zakopljeno Japonci v zemljo velike lončene cevi, ki so tako yelike, da se en mož lahko ravno skrrije vanje. Te cevi

so napolnjene z vročo vodo in japonski vojak zleze noter, kjer se pomudi nekaj minut, tudi če brije burja, in je morda nevarnost, da vojak ne zamrzne v vodi. Toda že se glasi vojaški klic in že hiti v vodo drug vojak na mesto svoje-ga tovariša. To se ponavlja vsak dan.

V pojasnilo, v katerem jeziku je Bog z Adamom in Evo govoril, sledi: Ko je Adam zagledal beli svet, mu je Bog odzval: "Adam!" t. j. to ti dam! oziroma to je tvoje! Ko je Bog prišel neki dan k Adamu ter ga zapazil dokaj čemernega in ga je povprašal, kaj da mu je, ker je tako otožen, mu Adam odgovori: "Včeraj sem se preveč razburiljivega grozja najedel, da me lasje bole, pa nimam žive duše, ki bi mi malo kisle juhe pripravila! Gospod Bog je takoj zapazil, kaj mu je potreba in preskrbel mu je družico, da mu napravi kislo juho, mu jo pripelje in pravi: "Evo! — ta ti bo dokaj kisle juhe napravila!" Iz tega je popolnoma razvidno, v kakem jeziku je Bog govoril, t. j. le v slovenskem jeziku! — Pred 60 leti sem v nekem tedanjem tržaškem listu čital, da je Bogu slovenski narod najljubši. Zato mu je podelil ime Slave, kar pomenja: "Popolno slavo, popolo di gloria!" — Narod slave! — Si non e vero, e ben trovato.

Na Holandskem so izumili nov način, kako ohraniti grozde vse leto sveže, okusno in sočnato. Odrezali so grozde s prav dolgimi peclji ter so potaknili vsak groz s pecljem navzdol v steklenico, napolnjeno z vodo; peclj grozda je bil torej v vodi. Te steklenice so hramili na hladnem prostoru, kjer je kazala temperatura 1 stopinjo nad ničlo. Po štirih, petih mesecih je bilo grozde še popolnoma sveže in okusno ter je bilo lahko več tednov v prodajalnah, ne da bi se pokvarilo. Preteklo zimo so poizkušali v Amsterdamu to postopanje s 4 in pol stoti grozja, ki se je tekem nekaterih mesecev zljajšalo za 4—5 kg. A tudi odpadle jagode so bile še užitne in celo prav okusne.

Da je znala Eva dobro govoriti, temu ne opreka nihče. Toda v katerem jeziku je zapeljala svojega Adama? Učenjaki in lajki so se že bavili s tem vprašanjem. Največ jih je bilo mnenja, da je govorila Eva hebrejski, ker je sv. pismo tudi hebrejsko. Modri mož Goropij (okoli 1580) je trdil, da so v raju govorili holandski; temu je ugovarjal Kempe, ki je dejal: "Bog je govoril švedski, Adam in Eva sta v odgovorjela danski, kača pa je elegantni francoščini hvalisala lepa jabolka." Perzijani so bili mnenja, da sta Adam in Eva govorila njihov jezik, angel Gabriel je govoril turški, kača pa arabski. Take so trditve srednjeveških učenjakov, a zediniti se niso mogli.

V Združenih državah je mnogo več vdov kot vdovec. Leta 1910. je bilo 3,176,228 vdov in le 1,471,330 vdovcev. Newyorška zavarovalna družba "Equitable" poroča, da je v Ameriki dvakrat več vdovcev. Zdravniki trdijo, da so tega krive razmere, ker morajo moški več delati kot ženske in nimajo časa misliti na zdravje. "Equitable" priporoča, naj bi se vsak možki dal vsak teden preiskati po zdravniku, da bo mogel vsak začetek bolezni takoj zatreči. Tako ravna namreč predsednik Wilson, ki gre vsak teden k zdravniku. Znanstveniki pa trdijo, da zadošča, če se da človek vsako leto dvakrat od zdravnika temeljito preiskati. Če se bodo moški po tem ravnali, bodo dalje živeli in manje umirali. Seveda, če bi si mogel vsakdo zdravniške preiskave plačati, če bi imel denarja za zdravlila in časa za počitek, potem bi bilo tudi revnim možem življenje lažje. Toda skrb za obstanek rodbine ubija moža, no, večsiti tudi alkoholizem in razne skrite strasti, ki jih ženske niti ne poznajo. Država naj poskrbi za brezplačne zdravnike, potem bo vse bolje.

Moderna veda nam je omogočila, da se lahko pridela več kakor dovolj življskih potreb za vse ljudstvo. Toda ker so kapitalisti dobili v roke kontrolo nad proizvodnimi sredstvi, to so stroji, rudniki, železnice itd., so vse take uredili, da se vsa dobra čudodelnih industrijalnih iznajb in na-

prav stekajo le v njih prid. Z drugimi besedami rečeno: kapitalisti dajo proizvajati le za svoj profit. Po profitu je umerjena sedanja človeška družba, — delo kapitalizma. Če je otroče delo dobičakosno, se vpelje otroče delo. Če se izplača delo čez uro, se vpelje delo čez uro. Če je ceneje izvrševati delo v nezdravi delavnici, tedaj se dela v taki delavnici. Če so varnostne naprave v podjetju zvezane s stroški, plača stroške delavstvo.

V kapitalistični družbi ni nič sveteljšega od profita!

Labud more živeti do 160 let, sokol do 162, orel živi v kletki 104 leta, papiga živi preko 100 let, istotako dolgo žive možvirne in morske tice, gos in kukavica moreta živeti do 30. leta. Tudi vrane žive 100 let, sraka v svobodi do 40 let, petelin pa največ do 15 let; istotako kratko žive fazani, golobi in manjše tice pevke. Kos živi v gajbi okoli 15. let, slavec pa le 10 let. Pesniki imajo torej tudi med ticami le kratko življenje.

Nedavno je dospel v Holandijo človek, ki je jako umetno sestavljen. Eno roko in eno nogo ima iz probkove, eno uho iz kavčuka, eno oko stekleno. Zobe ima umetne ter nosi lasuljo. Nekdaj je imel v Bataviji na otoku Javi veliko tovarno stekla, pri neki eksploziji v tovarni je izgubil precejšen del svojega telesa. Baj je sedaj star 40 let in se bogat vrnil v svojo domovino Holandijo, da bi si poiskal tam — nevesto.

Naša dolžnost je prižgati v vseh človeških srcih — ne glede na to, kako zaostal ali nezaveden je kdo — nade boljših in človeštvu pravičnejših dni. V vsakem moramo obuditi čuvstvo, da je njegovo sodelovanje za nas in za njega veljavno, ko gre za svetovno organizacijo, ki ima ustvariti novo in boljše človeško družbo.

Nobena organizacija ni imela večje ali bolj važne naloge, in nobena organizacija si ni bila bolj svesta gotove zmage, nego ta.

Socialistična stranka stoji na stališču industrijelne, gospodarske demokracije, kjer se bo proizvajalo v korist vseh ljudi, namesto za privatni profit. Ona zavzema stališče takega gospodarskega sistema, kjer bo imelo človeštvo eno pred vsem drugim; kjer bo blagostanje delavcev prva zadeva, kjer bo delavec dobil polno plačilo za svoje delo.

Suženjstvo je rodilo odpor. Vede napredujejo, in tako si je delavstvo ustvarilo svojo — socialistično stranko, da otme človeštvo iz kapitalistične sužnosti in mu podari sad njegovega dela nazaj.

Naloga socialistične stranke je, zagurati vsemu ljudstvu ugodnosti, ki jih je doslej užival edino kapitalistični razred.

Neorganiziran delavec, ki tar na o slabih časih, je smešen. Če dežuje, človek z dežnikom pod pazduho pa joka, da bo ves močker, namesto da bi razpel svojo streho nad glavo, se nam ne more smiliti, ampak po pravici se mu bomo smejali. Za delavca je organizacija edina obramba proti izkoriščanju, in če je ne porabi, je sam kriv.

Iz Berna se poroča, da se nahaja v Švici 26.000 bolnih jetnikov iz Francoske, Anglije in Nemčije, nanzanjen je pa še prihod 8000 Francozov in 5000 Nemcev. V istini nevtralna Švica rada sprejema take bolnike in ohromelce reveže, toda zelo pa pazi, da ne pridejo tja bolniki s kužnimi boleznimi.

Za te bolne jetnike pa morajo plačevati države, katere jih pošljejo in sicer za častnike po 11 do 15 frankov na dan, za podčastnike pa po 8 frankov, za prostake ali navadne vojake se pa itak nihče ne zmeni.

Socialistična stranka je stran-ka gospodarske demokracije, ki stoji na stališču, da imajo biti člani družbe sodelavci, z enakimi pravicami in dolžnostmi do uravnave družabnih potreb in dela.

Izjava odbora srbske socialistične stranke v Parizu.

Srbski socialisti, ki so v sled avstrijske okupacije svoje dežele oropani svoje domovine, so se organizirali na francoskem in izdajajo tam svoj list pod naslovom "Budučnost (L' Avenir)" v francoskem in srbskem jeziku; po Franciji imajo svoje organizacije in v Parizu svoj glavni odbor. Ta odbor je izdelal spomenico za londonsko konferenco socialistov iz zavezniških dežel o balkanskem vprašanju, ki je bila objavljena v listu "L' action socialiste".

Srbsko besedilo te izjave je sledeče:

I.

"Predstavnici vlada savezniških držav odražali su 25. jula konferenciju u Parizu, kojoj je bila svrha, da odredi opetu politiku saveznika prema Balkanu. Balkanski narodi bili su nebrojeno puta predmet diplomatskih pogajanja, na kojima su uvek bili žrtvovani njihovi najvitalniji interesi. Pošto ne može odbor Srpske socialdemokratske partije v Francoskoj, da pošalje svoga zastupnika u London na medjusavezničku konferenciju, smatra stoga svojom dužnošću, da izloži socialističkim partijama savezničkih zemalja svoje gledište na balkansko pitanje, koje najviše interesuje socialističke partije balkanskih zemalja, te očekuje, da će konferencija, verna načelima Internacionalne, odlučiti, da se bori za slobodu, jedinstvo i nezavisnost balkanskih naroda.

Ta dužnost dobiva za nas imperativan značaj usled držanja socialističkih partija centralnih sila i Bugarske, koje podupiru, izražene u svojim večinama, osvajačku politiku te ostalaju bez svakog snažnijeg protesta i bez energičnije akcije otvoreno polje militarističko-imperialističkom režimu svojih zemalja, koje po spremljenom naertu provodjaju zločinačko istrebljivanje našeg narod i razbojničko pustošenje naših zemalja, kako u okupovanim krajevima, tako i svuda, gde živi naš srpsko-hrvatsko-slovenski narod.

Naše je gledište u svojoj osnovi služilo kao ravnanje načelo u akciji na Balkanu ne samo srpskoj socialističkoj partiji, već i svima ostalima socialističkim partijama balkanskih zemalja. A to je sledeće:

Odbor Srpske socialističke partije u Francoskoj drži, da je osnovni uzrok krvavih svetskih konflikata u kapitalizmu, koji radja nepomirljive protivstane između različitih država. I sadanjog katastrofi, kojoj je jedan osnovni i neposredni uzrok imperijalističko militaristička težnja centralnih država za zarobljenjem i uništavanjem po jedinim naroda, pa dakle i balkanskih, stvorio je kapitalizam ugodne ekonomske i političke uslove. Sa ovom težnjom, imperijalističko-militaristički je režim centralnih država vodio nasilničku politiku protiv nacija i delova nacija pod njegovom

vlašću, a agresivnu politiku protiv drugih naroda, naročito protiv onih, čiji izvesni delovi ni su pali pod njegovu vlast, već su uživali slobodu i nezavisan život.

S toga, da se uništi taj neposredni uzrok sadanjeg rata i na taj način stvori pravedan i trajan mir i povoljni ustavi za normalne razvitak istočnih naroda, odbor S. S. P. u Francoskoj smatra kao apsolutnu nužnost za političku organizaciju balkanskih naroda sledeće dvije zahteve:

1. Integralno ostvarenje načela prava naroda; i

2. da se onemogući svako teritorijalno zavojevanje na Balkanu od strane ma koje velike države.

Za prvi slučaj: Pravo naroda, da im nije nametnut gospodar ni izvana ni unutra; pravo da se konstituisu u nacionalne celine i pravo na apsolutnu nezavisnost; i pravo, da sklappaju kao takovi za obezbeđenje svog svestranog ekonomskog i kulturnog razvitka tesnije zajednice sa drugim narodima kao jednaki sa jednakima po svome slobodnom izboru.

Za drugi slučaj: Apsolutno onemogućavanje osvajanja na Balkanu od strane ma koje velike države pod kakovom god izlikom, iza koje se sakriva težnja za gospodarstvom nad teritorijom, na kojoj živi drugi narod, ma u kojoj formi, bilo aneksijom, bilo trajnom ili privremenom okupacijom, bilo protektoratom.

Postavljajući ove zahteve kao nepovredna načela, kao prvi osnov za pravednu i trajnu organizaciju Balkana i kao jedino mogući osnov za ostvarenje Društva naroda, kakovo je danas moguće, izjavljujemo:

da će balkanski narodi, a napose srpsko-hrvatsko-slovenski narod, čijeg smo članovi, smatrati o svim tajnim ugovorima, zaključenim između pojedinih vlada, a protivnim ovim načelima, da ne postoje i da narode ne vežu; i

da će Balkan, ne stvori li se tamo nov poredak, osnovan na ovim temeljima, i u buduće po istorijskoj nužnosti i istorijsko kulturnim potrebama svojih naroda ostati popršten krvavih konflikata, jer će njegovi narodi i dalje tražiti i boriti se za pravo svog nacionalnog opstanka i jedinstva, jer po rečima predsednika Wilsona u njegovoj poslanici od 22. siječnja "ne može biti stabilnosti i mira tamo, gdje je volja u pobuni, gde nema ni mirnoće duha, ni smisla za pravednost, slobodu i pravo".

II.

Sa istorijsko-ekonomskog gledišta prikazuje se Balkan kao jedna celina te njegovo raskomadnje štetno upliviše na normalni socijalni i gospodarski razvitak njegovih naroda. Poradi toga su životnim svojim interesom upućeni, da žive u što

intimnijoj intelektualnoj zajednici, koja će, poštujući prava svakog pojedinog naroda, stvoriti od Balkana zajedničko zemljište za nesprečen razvitak sviju ekonomskih snaga svakog između njih, a zajedničko dobro za odbranu od napada sa ma koje strane.

Da bude Balkan jedno celo, jedna federacija, obuhvatajuća sve balkanske narode u jednoj ekonomskoj i političkoj zajednici, bila je stalna težnja sviju balkanskih naroda od početka devetnaestog veka, još od prvog ustanka za oslobođenje Balkana od otomanske oblasti.

Potsjećamo na djelivanje prvih srpskih revolucionara početkom devetnaestog veka i na njihove revolucionarne pothvate u zajednici sa grčkim satnijama za oslobođenje i ujedinjenje sviju balkanskih naroda; na rad srpskih i bugarskih ratnika sredinom devetnaestog veka u prilog istoj ideji; na dobu organizovanja prvih revolucionarnih demokratskih partija u Srbiji, Bugarskoj i Grčkoj, koje su u drugoj polovini devetnaestog veka okupile oko sebe ogromnu većinu naroda sa programom, koji je u prvom redu glasao zahtev: Da se balkanski narodi oslobode i ujedine u jednu bratsku zajednicu; spominjemo predlog srpske sekcije u prvom Internacionalu za oslobođenje i ujedinjenje sviju balkanskih naroda u jednu zajednicu; i na posletku rezoluciju Medjubalkanske Socijalističke Konferencije, održane godine 1910. u Beogradu, za koju su glasovali te ju potpisali predstavnici socijalističkih partija sviju balkanskih zemalja: Bugarske, grčke, socijalističke grupe iz Mačedonije, koja bje tada još pod Turskom, rumunske, socijalističke partije Srbije i sviju srpsko-hrvatsko-slovenačkih zemalja pod Avstro Ugarskom: Da mogu balkanski narodi, grupisani u nacionalne celine, samo u federaciji balkanskih republika naći najsigurniju garanciju za svoj socijalni i ekonomski razvitak i najjaču odbranu svoje slobode i nezavisnosti od osvajačkog, političkog i ekonomskog imperijalizma.

Podupirući rezoluciju medjubalkanske socijalističke konferencije ponavljamo srpski socijaliste kao njezini članovi, da će balkanske zemlje samo u federaciji na spomenutoj osnovi biti kadre, da osiguraju poštovanje svojih nacionalnih prava, da stvore uzajamni mir i obezbede svoj socijalni i kulturni razvitak, stvarajući time i uslove, za nužne za razvitak radničke klase.

Federativni Balkan biće za Evropu najbolja garancija mira, a za Socijalističku Internacionalu najjača podloga za napredak i pobjedu socijalizma; napredak socijalizma, koji će od radničkih masa stvoriti najjaču snagu za održanje mira; pobjeda socijalizma, koja će čovečanstvo definitivno osloboditi od opasnosti ratova.

III.

Ostvarenje načela prava naroda, da sami sobom raspolažu, izrečenog od Socijalističke Internacionalne i podignutog od ruske revolucije na stepen socijalno istorijskog zakona, neizbežno pretpostavlja i imperativno traži rasplodu Avstro-Ugarske, u kojoj je uteleseno nasilje tog prava. Zbog toga jedino razdruženje Avstro Ugarske može potčinjenim narodima omogućiti, da im se povratni sloboda i nezavisnost ili da se pridruže već slobodnim i nezavisnim delovima svojih nacija. Dosle Avstro Ugarskoj potčinjeni narodi postaću tek posle oslobođenja od njezinog ropstva gospodari svoje sudbine i moći će tek onda organizovati svoj unutrašnji život kao i svoje odnose sa drugim narodima posvema slobodno, i svemi svojih zajedničkih ekonomskih interesa, oni će jedan drugome uzajamno zajamčiti mogućnost slobodnog, potpunog ekonomskog i političkog razvitka i osigurati izlaze na velike puteve mora i svetska tržišta. Takova se je volja potčinjenih nacija, koje ju sastavljaju, pre rata i za vreme samog rata neprekidno manifestovala. Takova je i sada volja onih članova naroda, potčinjenih monarhiji Svete Alijanse, koji se bilo kao begunci bilo kao ratni zarobljenici bore na život i smrt u redovima srpske, ruske, rumunske, francuske vojske za oslobođenje svojih nacija. Takova je volja Srbo-Hrvata-Slovenaca, koji stižu u masama iz Amerike, kuda ih je odagnao nasilnički režim iz Avstro-Ugarske, da pojačaju srpsku vojsku u borbi za oslobođenje i ujedinjenje sveg našeg naroda. Takova je volja utvrđena od potčinjenih nacija u samoj Avstriji za vreme samog ovog rata: Ogroman je broj državljana Avstro-Ugarske izmučen u tamnicama ili izdahnuo na vešalima; ozbiljne pobune redale su se u velikim središtima, na ulicama i u stalnim garnizonima, dapače i u nekim četama na frontu. Najsad ova je volja manifestovana glasom narodnih predstavnika u pojedinim saborima i u samom bečkom parlamentu.

Podržavanje Avstro Ugarske služiće jedino interesima dinastija Habsburg i Hohenzollern i nemačkog imperijalizma. Nametanje avstro-ugorske suvereniteta narodima, koji ga odbijaju, protivno je načelu prava naroda. Podržanje Avstro Ugarske značilo bi, da ostane balkansko pitanje i nadalje nerešeno.

Če nič drugoga, so se misleći Slovenci u Americi navžili republičanskoga duha. Vsak između njih je, kadar je postal ameriški državljan oziroma že ko je vzal prvi papir, odpovedal pokorišćino vsakemu monarhu. Govoriti tem Slovincem o blagoslovih kakršnekoli monarhije se zato pravi metati bob ob steno.

Zadnji štrajk v Avstriji.

O velikem štrajku, ki je koncem januarja in bruhal v Avstriji, piše srbska socialistična "Budučnost" v Parizu:

Mršave vesti iz Nemčije in Avstro-Ogrske preko Švice javljajo, da je zadnje dni v vseh industrijskih središčih Avstro Ogrske izbruhnila splošna stavka, ki je bila posebno krepka v Spodnji Avstriji, na Češkem in ponekod na Ogrskem. Pri tem velikem pokretu je bilo udeleženih več kakor milijon delavcev. Ustavljeno je bilo delo v vseh važnih podjetjih: V tovarnah za vojni material, v železniškem prometu itd.

Kakor naglašajo sami nemški listi, je imel štrajk v prvi vrsti političen značaj. Ogorčenost proletariata proti samovoljni in neodgovorni vladi, proti njeni imperialistični politiki na zunan, in despotični, tiranski politiki proti proletariatu ter proti nemanškim in nemandjarskim narodom znatraj, je dovela do tega močnega gibanja. Kolikor je mogoče spoznati med vrsticami pomanjkljivih vesti, je cilj gibanja, da se siloma vzame oblast iz rok neodgovorne klike, ki stremi po novem ropu in plenjenju z vojnimi sredstvi, ko so uničili vso fizično in duševno silo posameznih narodnosti sploh in delavskega razreda posebej.

Kakšno veselje, ko smo dobili prve vesti o tem gibanju! Iskreno smo se veselili kot člani svojega zatiranega naroda in kot člani proletarskega

razreda, ker smo mislili, da začenja proletarijat v Avstro-Ogrski hoditi za ruskimi sodrugji, kar bi po naravi stvari dokončalo to strašno vojno in obenem osvobodilo zatirane narode izpod avstro-ogrskega jarma in privedlo proletarski razred v odločnejši položaj.

Čuvajci habsburškega prestola, najvplivnejši in najmočnejši branitelji Avstro-Ogrske, grobarji našega naroda in ostalih narodnosti — "političarji po poklicu in brez poštenja" — kakor jih je dobro imenoval sodrug Fric Adler — glavna uprava nemške socialistične stranke v Avstriji in glavna strokovna komisija so poskušali rešiti oblastnike v Avstro-Ogrski od diktature proletariata, kar se jim je, kakor je videti, za enkrat posrečilo. Kakor so bili v miru izvršni advokati avstro-ogrske misli, zlorabljajoči vzvišeno socialistično idejo, v vojnem času pomočniki državnega imperijalizma na zunan, in uničevanja in iztrebljanja narodov znatraj — tako so topot prišli o pravem času na obrambo cesarskega prestola. Da, po pravici pravimo, na obrambo habsburškega prestola. Taka, kakršna je in kakršna mora biti po svoji sestavi, ugaja Avstro-Ogrska samo dinastiji, nikakor pa ne ustreza naravnim potrebam ne enega izmed svojih narodov, niti nemškega ne, ki ima tudi drugo naravno pot.

Takoj ob pričetku gibanja so se podvzale

omenjene glavne uprave socialističnega gibanja v Avstriji v izjavo v svojem organu "Arbeiter Zeitung", da nimajo nič skupnega s tem gibanjem. Obenem so se, poslušajoče se različnih sofisticiranih formul, in izkoriščajoče svoj položaj, vrinile za posredovalke med štrajkačje delavce in vlado. Predložili so vladi sledeče, baže kot zahteve štrajkarjev: 1. Splošna in enaka volilna pravica za občinske zastope; 2. Pravilno razdeljevanje in večjo porejico življenskih potrebščin; 3. Vlada ne sme zahtevati aneksij na račun ruskega ozemlja in s tem onemogočiti nadaljevanje mirovnega pogajanja v Brest-Litovsku.

Že s svojim posredovanjem pri vladi so ti mračni tipi umičili revolucionarni značaj štrajka, ki bi bil vsak trenotek lahko stopil v fazo resne fizične borbe za oblast. Vladi predloženi pogojji so izpod vsake kritike. Ali je danes čas boja za splošno volilno pravico v — občinah? Resnično splošno volilno pravico za vse samoupravne zbornice imajo drugi narodi in države za ceno neznanih žrtev. Naposled ne pomeni za Avstrijo splošna volilna pravica niti za parlament nič, ker se lahko razpusti, kadar se poljubi vladarju in njegovi okolici in je bil razpuščen vsa tri prva leta vojne — kaj šele naj pomeni za občinske zastope? Zahtevati večjo množino življenskih potrebščin od avstrijske vlada je enostavno smešno. Ta država je s svojo vojno politiko priveslala tako daleč,

da umirajo prebivalci v njej že tri leta od lakote. Saj bi dala tudi Avstro-Ogrska živeža elementom, ki so ji neizogibno potrebni za vojskovanje, če bi ga imela. Če je namišljenim zastopnikom delavstva ležeče na tem, da se bo ljudstvo po dolgotrajnem stradanju začelo zadostno preživljati, je edina pot ta, da vzamejo proletarijat in zatirane narodnosti oblast v svoje roke in da se sklene mir z zadovoljenjem naravnih želja posameznih narodov in proletarskega razreda. Zahteva, da se ne razbije pogajanje o miru zaradi aneksionističnih teženj, ni nič drugega, kakor ponovno naglašanje nerazdeljivosti Avstro-Ogrske.

Kakor javljajo najnovejše vesti, je protirevolucionarno delo "socialističnih" zastopnikov za enkrat rodilo sad. Delavci se polagoma vračajo na delo. Medtem že konstatiramo to dejstvo, moramo vendar naglašati, da ni treba izgubiti upanja v odporno silo proletariata na Avstro-Ogrskem, ki bo po izkušnji sedanjega štrajka nanovo nastopil, kadar spozna, da ne ustrežajo izrečeni pogoji nikakor njegovi želji in potrebi, ter da jih taka vlada sploh ne izpolni. Želeči uspeha proletariatu v Avstro-Ogrski, ker njenega in naša stvar, mu želimo, da izvrši najprej revolucijo v svoji stranki in se osvobodi vsiljenih zastopnikov, pa se s tem osvobodi napačne poti, po kateri je hodil doslej.

Ukrajina.

Ukrajina se je s priznanjem kajzerja in avstrijskega cesarskega pobalina ocepila od Rusije in je sklenila formalen mir s centralnimi silami. V Ukrajini ne vladajo boljševiki, ampak konservativna buržvazija in ta mir je bil sklenjen proti volji boljševikov.

Če je Ukrajina na vsak način hotela prekiniti vse vezi z Rusijo, je to navsezadnje njena stvar; narodi imajo pravico, da odločajo o svoji usodi, tudi če odločajo neumno. Da je v tej popolni ločitvi kaj resnično pametnega, se pač ne bo moglo trditi. Ukrajinsko ime samo po sebi ne diši posebno odlično; Ukrajina je teritorijalno ime kakor n. pr. Kranjsko, Koroško, Slavonija, Heregovina. Narodnost Ukrajincev je maloruska ali rusinska. S tega stališča je v njihovem stremljenju po ločitvi od Velikorusov nekaj smešno malenkostnega. Ampak — njihova volja je, kako se hočejo imenovati in kako hočejo biti organizirani.

Pri tem se pa vendar ne more prezreti, da je v ravnanju ukrajinske buržvazije nekaj skrajno podlega, nekaj izdajniškega.

Malorusi so imeli dovolj razlogov za pritožbe, dokler je na Ruskem vladal carski režim. Temu ne oporeka nihče. In nobena demokratična duša jim ne bi bila takrat mogla zameriti, če bi bili kakorkoli poskušali, da se ločijo od romanovske

Rusije. Ampak takrat niso mogli storiti nič uspešnega.

Tedaj je prišla revolucija. Ne v Kijevu, ampak v Petrogradu se je pričela. In ko so Velikorusi pahnili carja s prestola, so tudi Malorusi dobili svobodo. Komaj so jo imeli, se je pa ukrajinska buržvazija združila z največjimi sovražniki revolucije, s Hohencollerni in Habsburžani, in danes, ko se Rusija, opešana in ogoljufana, bojuje na življenje in smrt, da je ne zamore kajzerjevi krempiji, dovoljuje buržvazna Ukrajina avstrijskim vojskam, da marširajo po njenem ozemlju proti Rusiji in jemlje kajzerjeve oficirje na čelo svojih lastnih čet!

London, 25. februarja. — Zadnje noč se Nemci nadaljevali svoje pridiranje v ruske pokrajine, ki so jih sklenili okupirati. V zvezi s tem ne naznanja, da streljajo člane "rdeče straže", češ da so izven zakona. Vojake regularne armade pa razorožavajo in pošiljajo v notranjo Rusijo.

Petrograd, 25. februarja. — Boljševiško glasilo "Pravda" javlja, da postavljajo Nemei bivše ruske oficirje na prejšnja mesta in silijo vojake, da jim salutirajo.

Da je postopanje Ukrajine, zlasti njen separatni mir s centralnimi silami, mnogo kriv obupne situacije, v katero je prišla vsa Rusija, je nedvomno. Ta mir je močno skrajšal nemško avstrijsko fronto, odvzel Rusiji za slučaj boja velike čete in z nadaljevanim izdajstvom Ukrajine, ki dovoljuje Nemeem in Avstrijcem, da postopajo na njenih tleh kakor doma, je ustvarjena za kajzerski militarizem močna opora proti Rusiji.

Toda prišel bo čas, ko bo Ukrajina spoznala svojo usodepolno napako in tedaj bo njena izdajniška buržvazija težko plačevala račune. Njeni kratkovidni političarji mislijo, da so Ukrajini pridobili — bolje rečeno priseparili — svobodo.

To ni samo na sebi velika reč, ampak znanje, da se mislijo Nemei prav energično vmešavati v ruske notranje zadeve. Le otroci morejo misliti, da ne bo ta roparska druhal skušala uničiti vse sledove revolucije. To so dosegli "naj-revolucionarnejši" boljševiki!

Če bi morali Karagorgevičevi fantje zato postati kralji, ker so baje bili junaki, tedaj bi moral srbski narod postati narod samih kraljev. Bolje bo, če postanemo vsi skupaj narod svobodnih ljudi.

V Nemčiji in Avstriji gledajo svoje "zaščitnike." V resnici pa je Ukrajina že danes plen centralnih sil in njena neodvisnost je tako papirnata kakor n. pr. neodvisnost Poljske. Kjer stoje avstrijske čete in komandirajo nemški oficirji, tam ne more biti svobode.

Centralna imperialistična sodrga kaže danes Ukrajini prijazno lice, ker potrebuje pridelke te dežele. Kadar pride do žetve, pa naj bo letina idealno dobra, bodo Ukrajinci sami bolj lačni kakor Nemei, ki si bodo tam napolnili malhe, kakor so si jih povsod, kamor so prišli. Avstrijski Rusini, katerih je okrog tri milijone v Galiciji in Bukovini, ne bodo ob vsej "prijaznosti" dobili ne koščka pravic, za katere so doslej oropani in "neodvisna" Ukrajina sama bo kmalu občutila, da ni avstrijska in nemška protekcija nič drugega, kakor z besedo ozaljšana despotija.

Kljub vsem zmotam v Petrogradu in drugod bi bila Ukrajina lahko utrdila svojo svobodo, če bi bila zvesto sodelovala s splošno rusko revolucijo. S tem, da jo je izdala, je izdala tudi svojo deželo. Morda bo buržvazija s tem položajem zadovoljna, ker ji bo morda prinašal denarja. Ampak kadar spozna ukrajinski proletarijat, kako je bil izdan, tedaj pride obračun.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: Ivan Prostor, 1908 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: Josip Zorko, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: Blaž Novak, 29 Main Street, Conemaugh, Pa.
1. Pom. tajnik: Frank Pavlovčič, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
2. Pom. tajnik: Andrej Vidrič, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: Josip Žele, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: Anton Hočevar, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: Josip Petruzel, Box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: Nikolaj Povše, 1 Crab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburg, Pa.
2. nadzornik: Ivan Groselj, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik Por. Odbora: Martin Oberka, Box 72, East Mineral, Kans.
1. Porotnik: Franc Teropčič, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. Porotnik: Josip Golob, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. Josip V. Grahek, 843 E. Ohio St., Pittsburg, Pa.

URADNO GLASILO:

Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York City, N. Y.

Conjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Donar naj se pošilja edino potom Poštuh, Expressih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blas Novak, Conemaugh Deposit Bank, Conemaugh, Pa., in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.
V slučaju, da opaziš družstveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

SKUPNA IN GLAVNA SEJA

glavnih odborov SDPZ. in S. P. dr. sv. Barbare, dne 30. januarja 1918 v Conemaugh, Pa.

V zadnji številki je po pomoti izostal sledeči kos poročila, ki spada k razpravi o pravilih za točko 13 (druga kolona). Glasi se:

"Bolnikom je prepovedano opravljati vsako delo, za časa bolezni.

11.) Člen odbornikov krajevnih društev točka 6. Računski nadzorniki: ista se črta ter se nadomesti: "Nadzorniki imajo pregledati vse društvene knjige vsake tri mesece, ter nadzorovati vse društveno poslovanje med društvom in zvezo, o rezultatu imajo poročati na prihodnji društveni seji. Smejo zahtevati knjige v pregled tudi nepričakovano.

12.) Člen porotni odbor, točka se dostavi:

"Porotni odbor sestoji iz petih članov, katere se izvoli po potrebi, in sicer tako, da vsaka stranka si izvoli po dva porotnika, nakar društvo izvoli še enega, kateri je ob enem predsednik porotnemu odboru. Tak izvoljen porotni odbor ima dolžnost razsoditi sporne zadeve popolnoma nepristransko."

13.) Člen naloge društvenih sej, točka 3. se glasi:

Sprejemati in odklanjati kandidate, ob enem tudi člane suspendirati in črtati.

14.) Člen pasivni člani, v tej točki se črta "iz lakomnosti".

15.) Člen članice, točka 2. se do da na koncu:

"Ako bolezen izvira iz poroda."

16.) Člen plače glavnih odborov točka 2. pomožni tajnik se doda:

Za prireditve zapisnika za javnost, mu določi glavni odbor za to primerno plačo.

17.) Vsaki član glavnega in pomožnega, kakor tudi pooblaščenec, so opravičeni do \$6.00 dnevne za zamuda časa ter povrnitev vseh stroškov, glavni tajnik pa je opravičen do dnevne samo za časa konvencije, v vseh drugih slučajih pa določa skupni glavni in pomožni odbor.

18.) Člen opravilnik društvenih sej, točka 8. d. se glasi:

"Nadzornega odbora vsake tri mesece."
Sklenjeno in potrjeno, da se dajo vse gori navedene popravilne točke oziroma dodatki, še enkrat članstvu v odobritev, to je, da jih potrdi ali pa zavrne, predno se dajo pravila tiskati.

Brat Tauchar želi več pojasnil, ter želi, da bi prišel odvetnik na sejo ter vse podrobnosti pojasnil tihoče se združitev, ter sodnijskega dovoljenja za združitev. Želi da se cela zadeva glede oddaje pravilnik potom reši, ter da se čim prej uredi stalno poslovanje. Želi še več pojasnil glede notranjega delovanja za združitev, ker on ni bil o vsem otonoma obveščen.

(Konec.)

Zadeva br. Fran Dziewa člana dr. št. 72. Omenjeni prosi, da se mu dovoli prošiti za podporo pri društvi SDPZ. Ta član je prejel že vso podporo od SDPZ, ter je še vedno balan in je sedaj brez

ents these attached, the said corporations above named, with all their rights, privileges, franchises, powers, assets, and liabilities shall merge and be consolidated into Slovenska Delavska Podporna Zveza (Slovakian Workingmen; a Benefit Union) With the limitations and powers and upon the terms stated and conferred in said petition and in the decree.

By the Court
Marlin B. Stephens,
President Judge.

(pečat)

Extract from the Record,
Certified January 28th, 1918.
Geo. W. Williams,
Prothonotary.

Recorded in the office for the recording of deeds in and for Cambria County in Miscellaneous Record Book Vol. 15, page 254.

Poroča, da s tem dovoljenjem je cela zadeva glede združitve rešena definitivno, združitev je bila razglašena tritedne zaporedoma in sicer v Cambria County v treh časopisih ter v Susquehanna County v dveh ki so v splošni cirkulaciji, ker ni bilo nikake opozitije med tem časom, je to dovoljenje s podpisom sodnika, postalo dne 7. jan. 1918 pravomočno in nepreklicno.

Br. Tauchar želi pojasniti v slučaju da bi nasprotniki združitve hoteli napraviti kako sodnijsko prepoved, ter apelirati na višje sodišče, in ako bi zamogli doseči kaj uspeha. Odtvetnik pojasni, da apel na višje sodišče sicer lahko vložijo, je pa prepričan, da je nemogoče kaj doseči ker 1. združitev je odločilo članstvo s splošnim glasovanjem kakor zahteva zakon in pravila in 2. ker je bila združitev oglaševana v listih tri tedne zaporedoma in ker ni bilo do 7. jan. 18. nikake pritožbe proti združitvi vložene, je ta sodnijski odlok postal nepreklicen, ter bi bil vsaki najmanj trud zaman.

Br. Hočevar želi izvedeti koliko ima opraviti Insurance Commissioner v zadevi združitve. Odtvetnik mu pojasni da Insurance Commissioner ima pravico se umešavati v take zadeve, kar pa v državi Pa. niso zakoni za bratske podporne organizacije tako strogi in tudi Insurance Commissioner ne dela istim toliko zaprek kot mogoče v kateri drugi državi.

Br. Tauchar in drugi žele pojasniti glede bivšega charterja dr. Sv. B. ako se zamore še v nadalje pod istim zavarovanjem in ako ostane v nadalje še v veljavi ter ako je treba istega preklecati. Odtvetnik pojasni, da charter dr. Sv. B. ne eksistira več od časa ko je izšlo postavno dovoljenje združitve, in naravno pod njim se ne more nobeden več zavarovati, ker z dnem 7. januarja 1918. je postala organizacija del SDPZ. in ni več samostojna organizacija. Po da še več drugih navodil glede posameznih društev katere želijo imeti razna dovoljenja za takozvane Klube, naj si ista iščejo v takih slučajih svoj charter ter imajo klube popolnoma na svojo odgovornost. Nakar se poslovi.

Predloženi Decret se soglasno odobri in sprejme.

Predlagano in podpirano ter soglasno sprejeto, da se naroči bivšemu glavnemu tajniku S. P. Dr. Sv. Barbare, da se takoj preseli s svojim uradom v urad SDPZ, nakar se preide zopet na

DRUŠTVENE ZADEVE.

Zadeva br. John Jarkovšek, član dr. št. 59. omenjeni si je pokvaril, ter se javil bolnim. Dne 14. nov. so bolnika društveni člani videli ki je opravljal svoj posel v njegovi kupčiji, tedaj se mu je bol. podpora ustavila od istega dneva. Prizna pa se mu \$25.00 podpore, to je do gori navedenega dneva.

Zadeva Br. Klemen Lovišček, član št. 16. omenjenega je društvo vsled neplačanega asesmenta, črtalo, nakar ga ni hotelo zopet nazaj sprejeti, in sedaj grozi s tožbo. Glavni odbor nima nikake moči, da bi prisilil društvo, da sprejme člana nazaj, ako ga že enkrat črta in ako tak član obeta društvu škoditi z raznimi tožbami in denuncijanstvi. To zadevo naj reši društvo samo.

Tajnik prečita poročilo br. Dr. Jos. Graheka iza konvencije podpornih organizacij, katere se je vršila v Washingtonu, D. C. dne 13. dec. 1917. isto se vzame na znanje.

Tajnik prečita poročilo in pismo iz Washingtona od državnega departamenta, v pismu se poročilo, naj se skuša razpredati kar več mogoče War Savings

Stampsov, med članstvom SDPZ. Sklene se, da se izvoli poseben odbor dva gl. odbornika, katere naj imata to stvar v rokah. Ob enem se sprejme predlog br. Taucharja, da se naroči za \$1000.00 teh znamik, katere naj se razdeli vsakemu za \$500.00, da jih razproda sta med sobrat SDPZ.

V ta odbor sta izvoljena br. Petruzel in Hočevar.

Nato preds. zaključil sejo točno ob 6. zvečer.

5. Seja, dne 1. febr. 1918.
Preds. otvori sejo ob 8. zjutraj. Navzoči vsi razun br. Kaučiča in Žele.

Čita se zapisnik četrte seje ter se isto sprejme kot čitan.

Preide se v razmotrivanje glede glasila ter se sklene, da se stopi v dogovor z upravo Glas Naroda, da se sestavi pogodba med Zvezo in listom. Br. Pavlovič prečita pogodbo, katero je imel bivše S. P. D. Sv. B. isto se vzame na znanje.

Nadalje se sklene, da prejema vsaki društveni tajnik glasilo brezplačno, katero se plača iz zvezine blagajne. Ob enem se soglasno sprejme pogodba v nadalje za Zvezo isto katero je imelo dr. Sv. Barbare, s pristavkom, da se en dan odloči v tednu, v kateremu naj bi bil list posvečen kot glasilo S. D. P. Z. ta dan naj bi bil terek ali sredo.

Sklene se, da tajnika imata urediti vse glede naslovov krajevnih tajnikov in glavnih odbornikov, in ko hitro je isto urejeno, naj se začne list takoj dostavljati.

Z listom Proletarec se sklene, da se pogodi za oglas v listu.

Predlagano in podpirano ter soglasno sprejeto, da glavni urad od časa do časa priobčuje oglase za Zvezo, v raznih listih.

Predlagano in podpirano, da se nabavi dovoljenje za poslovanje v vseh državah, kjer posluje S. D. P. Z. Ko hitro bodoje notrahe razmere poslovanja urejene, in solventnost zopet preračunjena. Soglasno sprejeto.

Predlagano in podpirano, da se nastavi še ena moč v glavnem uradu, in sicer 2. pom. tajnika, za toliko časa, da se uredi vse za skupno poslovanje, začeniši z 1. februarjem 1918. z plačo kot je določena za 1. tajnika, mesečno. Sprejeto soglasno.

Predlagano in podpirano, da vsi glavni odborniki dr. Sv. Barbare poslujejo še toliko časa, dokler ne prenehajo vsi dohodki od krajevnih postaj, nakar sestavijo račun ter ga predlože glavnemu odboru S. D. P. Z. Sprejeto.

Vse izplačila preneha izplačevati Dr. Sv. Barbare z dnem 2. februarja 1918 in na mesto te se izplačuje iz blagajne S. D. P. Z.

K NADALJNEMU ZDRUŽENJU.

Br. Tauchar je mnenja, da sestavljena pogodba, ki je bila sprejeta na zadnji skupni združitveni konferenci, ne odgovarja gotovim glavnim odbornikom posameznih organizacij, ter je mnenja, da naj sedanjim glavni odbor se skuša zblížiti z ostalimi glavnimi odbori, ter naj skuša pogodbo sporazumno tako urediti, da bi ista za mogoča biti sprejemljiva in v zadovoljstvo vsem, ker skušnje so pokazale, da dokler niso glavni odbori vsi za sestavljeno pogodbo, ni misliti, da bi se združenje res izvršilo. Toplo priporoča, da gl. odbor izravna morebitne spore, ter tako pospeši združitev. Priporoča naj se stopiti v stik s S. N. P. J. ker ista do skupne konvencije vseh organizacij, katere so se izrekle za združitev ob času konvencije S. N. P. J.

Br. Novak odgovarja v smislu delovanja gl. odborov S. D. P. Z. in S. P. Dr. Sv. B., da združitev ni tako težka stvar, da bi se je ne moglo izvršiti, ako so glavni odbori naklonjeni isti, v zadnjem času pa se je izkazalo, da je ravno pri nekaterih glavnih odbornikih iskati nasprotstva, kateri s tem jemljejo tisočermu članstvu pravico, se združiti. Valed tega je potrebno, da se potom javnosti navduši članstvo za združitev v splošnem, šele tedaj se bode smelo pričakovati kaj uspeha v prid nadaljne združitve.

Govori še br. Anton Hočevar v smislu kot br. Tauchar, ter predlaga, da se br. Taucharja navdilo in priporočilo sprejme. Podpirano in sprejeto.

Predlagano in podpirano, da se nakaže bratu Pavloviču gotova svota za stroške selitve glavnega urada zavarovanje bondovi. i. t. d. Soglasno sprejeto.

S tem je dnevni red seje glavnih

odborov izčrpan, nakar na predlog br. Lavriča predsednik zaključil sejo ob 12. opoklan.

Ivan Prostor, m. p.

predsednik.

Andrej Vidrič, m. p.

zapisnikar.

DOPIS.

Virden, Illinois.

Razmere pri J. S. Z. so take, da v tem štadiju ne morejo dolgo več ostati. Nimam dokaza, niti najmanjšega povičja, da bi kritiziral ali obtoževal članstvo zveze. To članstvo se je pokazalo še vedno in povsod zavedno in zvesto načelom mednarodnega socializma. Toda zadnje čase se v glavnem odboru Zveze ni več vpošteval namen in delo članstva, ampak se je prav avtokratično postopalo napram članstvu od strani nekaterih glavnih odbornikov. Hrvaški člani glavnega odbora ignorirajo vse, kar se ne strinja z njih avtokracijo, naj se tleče ali pride od enega ali drugega člana, magari če je tudi v glavnem odboru Zveze, ali če je s splošnim glasovanjem sprejeto. Ako je res splošno glasovanje najvišja instanca pri Zvezi, kdo sme to prezirati? Splošno glasovanje je uveljavilo narodne sekcije. Kje so sedaj? Kdo jih je razveljavil? Večina hrvaških sodrugov v glavnem odboru. Kaj niso to pravi avtokratje s svojim čarjem? Če je že potreba tako nanesla, da je klub števil. I moral inieirati znovega ta predlog, kaj ne bomo prihodnjije še složneje nastopili pri ponovnem splošnem glasovanju? Dne 16. jan. t. l. na vabilo na sejo, katere se je vršila 19. jan., sem pisal glav. tajniku izjavo v namenom, da se z zapisnikom objavi v zveznih glasilih. Sod. tajnik mi je potem sporočil, da je večina tudi to odklonila. Seveda, temu se ni čuditi, ker ni bila v tonu avtokratične večine pisana. Da pa sodruge vseeno zvedo moje stališče napram večini glavnega odbora zveze, sodijo naj pa po lastnem prepričanju, navajam kopijo one izjave kot sledi:

Prejel sem vabilo za sejo dne 29. dec., smatral sem pa, da je seja je malenkostnega pomena, na kateri se imajo le še podrobnosti rešiti glede narodnih avtonomnih sekcij. Niti na misel mi ni prišlo, da bi se moglo kaj ukreniti, kot sem potem čital v Proletarec, na kar sem že tudi poslal svojo izjavo v omenjeni list. Moja pot v Chicago pa vzame precej časa kot tudi mnogo stroškov in radi tega nikakor ne maram prepogosto potovati tja in nazaj, dasiravno ima vse to trpeti zveza, ker mislim, da tako tudi dobro služim socialistični stranki, če jo varujem pred stroški, kolikor mi je mogoče.

Druugo vabilo za udeležbo seje glav. odbora J. S. Z. 19. t. m. sem prejel danes, na katero pa takoj odgovarjam: Na seji dne 13. julija l. l. se je skoro soglasno sprejela resolucija, da naj se Zveza deli v avtonomne sekcije in vsaka narodnost naj samostojno rešuje svoje lastne zadeve, skupno pa naj imajo svojega glavnega tajnika. Šlo je na splošno glasovanje. Slovenci smo uredili vse, da slovenska sekcija prevzame poslovanje. Što vraga ste drugi radihi, da još niste gotovi? V smislu zaključka seje dne 13. julija l. l. je ves glavni odbor J. S. Z. odslužil, kakor hitro je bilo splošno glasovanje končano in glasovi sešteji. Da reši podrobnosti, je bil poseben odbor izvoljen, ker faktično J. S. Z. ne obstoji več v prejšnjem smislu, zato tudi ne priznavam prejšnje eksekutivne komitetne za obdržavanje seje J. S. Z. Ako ta odbor nadalje vstraja, da je dne 13. julija na seji ravnal protipravilno in protiustavno, ker se sam obtožuje, naj se tudi sam sodi in naj bode toliko značajan, da enostavno cdstopi. Glavni tajnik pa naj takoj razpiše nominacijo in volitev novega odbora. Če se pa zaključek seje in splošno glasovanje upošteva, tedaj naj prevzamejo poslovanje narodne sekcije. Bodimo dosledni napram članstvu, sami sebi in splošnemu občinstvu. Sejo dne 29. dec. l. l. jaz tudi imenujem protipravilno in neustavno, ker se je pečala z drugimi stvarmi, kot je bila sklicana, da jih obravnava.

Da članstvo nas vsaj nekoliko spozna, bode povedano, da je leta 1896 avstrijska socialna demokratična stranka izdala program in

platformo v obliki "letakov" obenem na milijone, katere so eno in isto noč razširili po vsej Avstriji. Na dotlešnih letakih so bili pod pisi vseh odličnih in aktivnih tedanjih avstrijskih socialistov. Ker sem se za stvar tedaj toliko zanimal, da sem prišel s policijo in sodnijo v konflikt, sem si tudi to dobro zapomnil, da je stalo med drugimi: Mi zahtevamo ločitev cerkve od države, republikansko obliko vlade itd. To je torej že stara zahteva socialistov v Avstriji, ko so pa v Chicagu izdali oklice za federativno jugoslovansko republiko in tudi slovenski socialisti v Chicagu podpisali, kaj so storili naši hrvaški sodrugih? Ko je bila seja gl. odbora otvorjena, so hrvaški sodrugih hoteli, da se bi morali vsi, ki so oni oklice podpisali, iz dvorane odstraniti, če so ravno bili člani glav. odbora, ker to so smatrali za protisocialistično. In radi tega smo se potem več kot pol drage noči prepirali, predno smo prišli na dnevni red. Ker smo bili Slovenci odlični republikanci in kakor je izgledalo, so bili Hrvači, na čelu jim Cvetkov, pa kdove kaj, zato se nam je bilo pri zaključku lahko zediniti, da se razdelimo v narodne sekcije, tako, da lahko prvi delamo za republiko, in drugi za monarhijo, če jih je res tako volja.

To je bil baje prvotni namen. Toda ko je stvar prišla do uresničenja, nam hrvaški sod. v glavnem odboru niti toliko svobode ne pripošejo in hočejo nas terorizirati v vseh ozirih. Kdo nam more jamčiti, da je to res namen koristiti socializmu in zvezi ter ne mogoče namenoma kovati hudobne načrte? Naj bo pa že, kakor hoče, fakt je ta, da je članstvo J. S. Z. opravičeno zahtevati resignacijo od sedanje eksekutivne in jo nadomestiti z novo eksekutivo, katere naj potem preiše delovanje starega odbora. Predlog za izreden kongres je v sedanjem času nemisel. Ameriška socialistična stranka je lansko spomlad imela svoj kongres, kateri je pa stranki več škodoval kot koristil, kljub ogromnim stroškom. Brez vsakega dvoma bi se pri nas ravno to zgodilo. Jaz apeliram na sed. Hrvače, da nas puste delovati v slov. sekciji, katero nam je že priznalo splošno glasovanje. Sami pa naj delajo zopet po svoje. Magari za monarhijo, če niso še sposobni za republikansko življenje. To je ona moja izjava, katere je bila cenzurirana od mož meni enakih v — sarži —

Simon Kavčič,
član gl. odbora.

Dočim divja na bojišnih ljuta bojna furija, zbuja v spodnjih vrsticah opisana iznajdba veliko zanimanja. Se pred nedavnim so jo izpopolnili ter poizkusili v malem.

Gre namreč za magnetično mašino, ki lahko z morskega dna, ali sploh z dna globokih voda pobira kovine ter jih prinaša na površje, med drugim tudi izstrelke. Izdaleka so že pred nekaj leti prišli na to idejo; japonski učenjak Nakahara pa jo je menda doslej še najbolj preštudiral ter izpopolnil domala do dovršenosti. Glasom nekega ameriško-orientalskega lista se o tem poroča:

Stroj je otežen z velikim elektro-magnetičnim kammom, katerega spuste v dotičnem vodovju na dno. Pridejana je še neka priprava, ki je podobna avtomatičnemu telefonskemu govorniku in ki da znamenje, brž ko se kamen dotakne predmetov, ki jih išče. Te potegne potem elektromagnetično kamen s sabo na površje.

Stroj so poizkusili v Sumidi pri Tokiu.

Devet in desetpalčne izstrelke, ki so jih na vajah zmetali z vojnih ladij, je privlekel tisti podmorski magnet na površje.

Sedaj se nameravajo s pomočjo tega stroja okoli 600.000 velikih izstrelkov potegniti iz morske globčine v Hirošima in Ise-zalivu: tri izstrelki bi bili že samo kot železni odpadki vredni okoli tri milijone dolarjev. In drugod po svetu bi se dalo, če se stroj izkaže za popolnoma zanesljivo orodje, spraviti še veliko večje zaklade z morskega dna na površje.

Resnično kulturni ljudje so vedno mednarodni. Kajti kultura je plod mednarodnega dela. Boljša bodočnost narodov je odvisna od njihovega sodelovanja, ne pa od vzajemnega klanja. Sodelovanje narodov je pa mednarodnost.

Stranka

Jugoslovanskim socialističnim klubom na znanje!

Glasovnice glede obdržavanja kongresa so bile zopet razposlane vsem klubom, dne 19. februarja. Klubi, ki bi jih slučajno zopet ne dobili, naj, to takoj naznajo tajništvu.

Tajništvo J. S. Z.

APEL IZ ZAPADNE PENNSYLVANIJE SLOVENSKIM SO. DRUGOM.

Canonsburg, Pa.

Dne 3. februarja so imeli slovenski socialistični klubi iz zapadne Pennsilvanije konferenco v Canonsburgu, na kateri so sklenili apelirati na vse slovenske sodruge, naj vsi glasujejo za iniciativo kluba štey. 1 iz Chicage.

Prepir, ki se je zavlekel v našo Zvezo, je le na škodo organizaciji in vsi čutimo, kako zaostaja zaradi njega delo, ki je neizogibno potrebno za naše delavstvo. Tega pač ne bi bilo treba, če bi znali tisti, ki očitno odločujejo med hrvaškimi sodrugmi, spoštovati mnenje drugih in priznavati svobodo razprave. Ali s svojim nastopom so kratkotalo onemogočili vsako skupno delo. Če ostanemo nanje navezani kakor doslej, bomo imeli vedno polena pred svojimi nogami. Avtonomne sekcije so torej potrebne, da ne vtone vsako delo v tem večnem prepiru. Če so hrvaški sodrugji prepričani, da je njihova taktika najboljša, jim nismo nikdar branili, da izražajo to. Ne moremo pa trpeti, da nas neprenehoma ovirajo in še povrh zmerjajo, kajti tudi mi smo prepričani, da se naša taktika najbolje strinja z razmerami in potrebami. Tudi dokaze vidimo za to.

Ko se je pri nas razpravljalo o ljudski brambli, so nas hoteli kar križati. In danes vidimo najradikalnejše, ruske boljševe, da se poslužujejo puške in kanona — zunaj in znotraj in da sploh ne morejo drugače.

Tako je bilo že s mnogimi reči, zaradi katerih so nas hrvaški sodrugji preklinjali, a zgodovinski razvoj nam daje prav.

Mi jih nismo nikdar preklinjali, če so imeli drugačno mnenje, ampak zase hočemo imeti toliko pravice, kolikor je privoščimo njim. Tega pa ne dosežemo drugače, kakor v avtonomnih sekcijah.

Apeliramo torej na slovenske sodruge po vseh Zedinjenih državah: Udeležite se glasovanja vsi in glasujte zopet za slovensko sekcijo.

Delegatje:

- Jože Ambrožič
John Cotelj
Frank Mrak
John Terčelj
Frank Koren
Andrej Gruden.

Cleveland, O.

Slovenski soc. klub št. 27 priride dne 17. marca t. l. veselico v proslavo stoletnice Karla Marxa in obletnice ruske revolucije. Veselica bo spojena s predstavo, živimi slikami, petjem, deklamacijami in govori.

Vsa napredna društva v Clevelandu in okolici uljudno prosimo, da ne priride na omenjeni dan drugih veselice.

Omenjena veselica bo v Birkovi dvorani na 6006 St. Clair Ave. Veselični odbor.

Collinwood, Ohio.

Članom Jugoslov. social. kluba štey. 49:

Cenjeni sodrugji! Uljudno ste naprošeni, da se polnoštevilno udeležite važne seje, ki bo 3. marca t. l. Na dnevnem redu imamo važne točke, ki jih moramo rešiti vsi skupaj. Treba je zrelega posvetovanja in zato ne sme na tej seji manjkati noben član. Tudi nečlani, ki se zanimajo za delavsko gibanje, so vabljeni, da pridejo. Mnogo rojakov pogostoma zabaja v našo čitalnico, kjer imajo na razpolago raznovrstne knjige in druge zanimive in poučne spise v raznih jezikih. Nas to veseli; a ker ni vsak tako učen, da bi vse razumel, kar lahko čita, mu bo koristilo, če pride na prihodnjo sejo, kjer bo zvedel mnogo zanimivega in koristnega.

John Prudlich.

Za vsebino oglasov ni odgovorna ne upravnništvo ne uredništvo.

NAZANILLO IN PRIPOROČILO.

Sodrug Josip Skupek iz Clevelanda, O., potuje z zlatino sodruga Frank Černeta, in ob enem tudi nabira naročnino za Proletarca. Sodrugom in simpatičarjam ga priporočamo v vseh ozirih. Pomagajte mu pri nabiranju naročnine za Proletarca, kakor tudi pri kupčiji. Sodrug Černe je Proletarcu že mnogo pomagal in nič več ni kot prav, da ako kdo kaj potrebuje, da kupi od svojih somišljenikov. Upravnništvo.

LISTU V PODPORO.

- Math. Petrovich, Cleveland, O., \$1.00. — Justin Zajec, La Salle, Ill., \$1.00. — Joseph Robič, Arona, Pa., 50c. — Slovenski soc. klub št. 2, Glencoe, O., \$5.00, Ignac Ziemberger \$1.00, Anton Grden 50c, Frank Bavdek 50c, Frank Čemažar 50, Fr. Zunkovič 50c, Jenny Rebolj 50c, And. Kašca 25c, Ant. Komac 25c, John Kravanja 25c, Frank Zajo 25c, Joe Strajnar 25c, Joe Hribernik 25c, Frank Juršič 25c, And. Kravanja 25c, Lovro Potočnik 25c, Val. Koblar 25c, Joe Subic 25c, Joe Sibert 25c, John Prebet 10c. Vsi v Glencoe, O. — Slovenski soc. klub št. 189, Blaine, O., \$5.00. — Slovenski soc. klub št. 49, Collinwood, O., \$20.00. — Slovenski soc. klub št. 176, Wick Haven, Pa., \$5.00. — Slovenski soc. klub št. 5, Conemaugh, Pa., \$10.00. — Charles Pogorelec, \$3.00, John Ferkul, \$2.00. Oba v Camp Funston, Kans. — Slov. soc. klub št. 157, Gross, Kansas, \$5.00. — Od Trockijevih knjig (Petrich) 75c. — Frank Barbič, Cleveland, O., 50c. — Matt Dermota, Lawrence, Pa., \$1.00. — Popotnik iz Glencoe, O., \$1.00, John Hribernik, Glencoe, O., 25c. — Slovenski soc. klub št. 184, Lawrence, Pa., \$10.00. — Po \$1.00: Albert Menđek, Louis Glažar, Anton Mrak, John Trčelj, Marka Tekavec, Josip Kosmač, John Lamut, Lovrence Mrak; — Paul Roldi 50c; — po 50c: Fran Gregorčič, Peter Mrak, Anton Stefančič, Anton Hauptmann, John Kosmač, Marija Dermota, Avgust Spelič, Josip Pajek, John Schafar, Anton Rožanc, Vid Wodišek, Frank Sevshek, Louis Goršič; — John Kaučič 75c; — po 25c: John Gazboda, Henrik Vuč, Frank Landeman, Peter Siromak, Neimenovan, Ciril Beber, Jakob Skrinjar, John Spelič, Fr. Plut; — Metla 10c. Vsi iz Lawrence, Pa.
Skupaj \$ 95.92
Zadnji izkaz 241.50
Vsega skupaj \$37.42

OROŽJE BODOČNOSTI.

Kot glavno orožje je služila cela tri stoletja puška, katera se je do danes tako izpopolnila, da bo v bodočnosti težko storiti še kaj boljšega na tem polju. Glavni lastnosti, kako daleč namreč puška nese in koliko prebivalno moč ima, sta se izpopolnili z zoženjem kalibra in zdi se, da se bo v tem oziru težko doseglo še kaj boljšega. Tudi z ozirom na brzino streljanja in nabijanja bo težko kaj uspešnega izpremeniti, ker bi se s tem moglo škodovati merjenju in točnemu zadrževanju. Neki angleški mehanik je mnenja, da se bo razvoj strelnih strojev dosegel s pomočjo optike. Optična umetnost se je še jako malo uporabljala sedaj na tem polju. Z optičnimi napravami se bo po njegovih mislih doseglo še marsikaj, ne samo, kar se tiče daljave, ampak predvsem kar se tiče zadrževanja. S pomočjo posebnih zrcalnih konstrukcij bo mogoče strelcu streljati na nesprotnika tudi tam, kjer ga s prostim očesom ne bi mogli videti. S tem se bo pa dosegel uspeh tudi v daljavo, kajti sedaj se ne more meriti in zadeti predmet, ki ga človeško oko ne doseže, pozneje se bo pa to znatno izboljšalo.

Vlada je zapovedala, da se prične takoj po vseh državah stroga preiskava vseh državljanov, ki so bili izdani v zadnjih letih. Vlada hoče priti na sled vsem takim osebam, katere so naredile pri prošnji za državljanstvo kakšne napačne izjave. Po uradnih poročilih je bilo doslej poškanih pred sodišče veliko števil oseb po raznih državah, da pojasnijo razne točke v svojih podatkih.

Socializem osvobodi ljudstvo zadrege, kako naj se preživi in kje naj dobi dela.

Jugoslov. socialistična Zveza v Ameriki.

EKSEKUTIVA:

- M. Babich, Filip Godina, Jos. Horvat, Nick Hinich, Sim Kaučič, Milan Kirin, Frank Mavrič, Frank Šaus, Blaž Žikich.
Frank Petrich, gl. tajnik, 803 W. Madison Street, 4th Floor, Chicago, Ill.
Seje eksekutive so vsake tri mesece enkrat.
NAZGOJNI ODBOR:
M. Dimich, J. Jurenich, N. Ribarich, Frank Zajec in M. Sekulich.
ODBOR ZA TISKARNO.
Frank Zajec predsednik, Alex Dubravac blagajnik, Pet. Kekotovich tajnik,
ODBOR RAZSODIŠČA.
V. Gjakovich, Jos. Krpan, Jos. Laag, J. Mokrovich, F. S. Tauchar. — Tajnik tega odbora je J. Mokrovich, 1687 Perrisville Ave., N. S. Pittsburg, Pa.

Klubi, ki šele govornika, naj se obrnejo do gl. tajnika.

ARKANSAS:

- 83. Fort Smith, Ark.—Jugosl. soc. klub, taj. John Jovan, R. F. D. 3, Box 137, Fort Smith, Ark. Seje so vsako tretjo nedeljo v mesecu v Jenny Lind, Ark.
107. Huntington, Ark.—Jugosl. soc. klub, taj. Jno. Jarnovich, R. F. D. Box 167.
140. Hartford, Ark.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Spental, Box 22.

CALIFORNIA:

- 203. Los Angeles, Cal. — Jugosl. soc. udr., tajnik John Vrbanac, 427 Boylston Ave.

COLORADO:

- 132. Pueblo, Colo. Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Korošec, 1246 S. Santa Fe Av.

ILLINOIS:

- 1. Chicago, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Filip Godina, 2814 So. Karlov ave.
4. La Salle, Ill.—Jugoslovanski socialistični klub, tajnik Vencel Obid, 438 Berlin St.
6. Chicago, Ill. — Jugosl. Soc. Udruženje, tajnik St. Horvat 1944 So. Racine Avenue.
20. Chicago, Ill. — Jugosl. Soc. udruženje, tajnik Mitar Sekulich, 2259 N. Racine Ave.
45. Waukegan, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik P. Peklaj, 1718 So. Park Ave., North Chicago, Ill.
50. Virden, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Reven, box 173. Seje so vsako 2. nedeljo v mesecu ob 9. uri zjutraj v Miners Hall.
60. Chicago, Ill. — Jugosl. socialistično udruženje, tajnik Luka Uršich 254 W. 31 Str. Drovers 9712
64. Livingston, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Kreek, Box 667.
67. Springfield, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Bezjak, 1920 So. 14. St.
84. Witt, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Rok Božičnik, box 13.
92. Ziegler, Ill. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Geo. Karlovich, box 6.
110. Staunton, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Ausce, 415 Taylor St. Organizator Bartol Jakus.
128. Nokomis, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Krainc, Box 242.
154. Sesser, Ill.—Jugosl. soc. udr., tajnik Ant. Sojat, Box 96.
168. Staunton, Ill. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Jos. Kinkela, Box 578.
177. Lincoln, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Matt Krpan, 726 Wocluta Ave.
188. Rend, Ill. — Jugosl. soc. udr., J. Dobrinich, b. 165.
186. W. Frankfort, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Pergar, P. O.
192. Johnston City, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Silivnik, box 599.
200. Orient, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Tony Kokolj, box 27.
201. Auburn, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mart. Zeleznikar, box 219.

INDIANA:

- 41. Clinton, Ind. — Jugosl. soc. klub, tajnik Igu. Musar, L. Box 449.
53. Gary, Ind. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik John Vrane, 1995 Washington St.
165. Whiting, Ind. — Jugosl. soc. udr., tajnik Mijo Ivosevich, 425 Steiber St.

KANSAS:

- 21. Kansas City, Kans. — Jugosl. soc. udr., tajnik Matto Zvonar 720 Ferry Str.
30. Mulberry, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Krule, R. E. 2, box 38
31. West Mineral, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Kosich, Box 32. Seje so vsako 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v E. Mineral, dvorani št. 6.
34. Frontenac, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik John Trotar, box 96.
80. Franklin, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Karlinger, R. F. D. 4, Box 86, Girard, Kans.
81. Skidmore, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Valent. Wirtlich, R. 3, box 261, Columbus, Kans.
91. Stone City, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Pine, box 114.
133. Dunkirk, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Goršek, box 195, Radley, Kans.
150. Ringo, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Igu. Shlugze, Box 47.
157. Gross, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Smerdu, Box 53.
179. Edison, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Rud. Krainc, R. 4, Box 230, Girard, Kans.

NEW YORK:

- 33. New York, N. Y. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Pershak, 95 St. & Markus Pl.

MICHIGAN:

- 61. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Kirin, 387 Ferry ave. E.
114. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Drobnič, 369 Farnworth ave.

MINNESOTA:

- 22. Chisholm, Minn. — Jugosl. soc. udr., tajnik Stevo Kasun, Box 457.

MISSOURI:

- 14. St. Louis, Mo.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Vojnovich, 1205 Geyer ave.

MONTANA:

- 134. Klein, Mont. — M. Meznarich, box 127.
73. Red Lodge, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Sepec, box 1041.
96. Bear Creek, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik Peter Vrkljan, box 261, Creek, Mont.

OHIO:

- 2. Glencoe, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Franč Chemažar, box 42. Redne mesečne seje so vsako 3. nedeljo popol. pri sodr. N. Ziembergerju.
18. Youngstown, O. — Jugosl. soc. udruženje, taj. Mart. Kovach, 1121 Springdale St.
26. Neffa, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Karl Dernač, box 26.
27. Cleveland, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Andr. Bogataj, 1124 E. 68 St. Ant. Robič, organizator. — Seje vsak 2. četrtek in četrto soboto ob 8. uri zvečer v mesecu na 1107 E. 61. St.
49. Collinwood, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Pet. Mikloš 310 Sans Av.
71. Cleveland, O. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Peter Mihelich 1319 E. 55 St.
86. Akron, O. — Jugosl. soc. udr., tajnik John Prudich 14414 Sylvia.
90. Lorain, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik D. Radulovich 922 W. 24 Str.
93. Pinesy Fork, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Math. Tušek, L. Box 12.
123. Maynard, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Brezar, Box 647.
147. Barberton, O.—Jugosl. soc. udruženje, taj. Jos. Hornjak, Box 384.
159. Bellaire, O.—Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Vukelič, box 51, Bellaire, O.
161. Yorkville, O. — Jugosl. soc. udr., tajnik John Prebeg, Box 327.
189. Blaine, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Gorp, Box 167.

PENNSYLVANIA:

- 3. N. S. Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Mark Setler 935 High Str.
5. Conemaugh, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Podboj, Park Hill, Pa.
10. Forest City, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Povšek R. F. D. 2, Box 23.
12. E. Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik John Ujevich 312 Beech St. John Gračanin, organizator.
13. Sygan, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Kvartich, Box 453
16. Clairton, Pa.—Jugosl. soc. udr., taj. John Apfelthaler, Box 128, Elizabeth, Pa.
19. Farrell, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Ant. Boyer, 1120 Greenfield.
32. West Newton, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Zorko, R. F. D. 2, b. 113.
57. So. Side Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik M. Ribich, 2620 Sarah St.
59. New Brighton, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Anton Jurasic, 722 — 4th av.
60. Herminie, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Zornik, Box 202.
70. Large, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik M. Smiljanovich, box 24.
77. McKees, Rocks, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Jos. Pandak 313 Hellen Str. Box 3.
78. Ambridge, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik John Grgurac Box 51. Oaks, Pa. Seje so vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldne v prostorih Soc. Ed. Bureau. Organizator John Baraga.
90. Primrose, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Nik. Vilenica, Box 753.
99. McKeesport, Pa.—Jugosl. soc. udruženje, taj. Antea Tomac, 412 Archer Ave.
100. Ellsworth, Pa.—Jugosl. soc. udruženje, tajnik Ant. Januš, box 708.
104. Woodla n, Pa. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Jos. Skrtich, 18 Sheffield ave.
118. Canonsburg, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Bohnar, box 481.
130. Bessemer, Pa. — Jugos. soc. udruženje, taj. Math. Renegar, box 165.
131. Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Jokaevich 4026 Butler St.
144. Fitz Henry, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Boltich.
155. Reading, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Peter Kočevar, 143 River St.
167. South View, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Peternel, box 55.
171. Yukon, Pa.—Jugosl. soc. klub, taj. Frank Podlogar, Box 126.
174. Piteo, Pa.—Jugosl. soc. klub, taj. Frank Beniger, R. D. 3, Box 181, W. McDonald, Pa.
175. — Moon Run, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Šot, Box 46.
176. Wick Haven, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Alois Kenda, box 131.
178. Whitney, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Arb, box 162.
182. Meadow Lands, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Koren, Box 261.
183. Atlasburg, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Klenovšek, Box 169.
184. Lawrence, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Tony Mrak Box 78.
185. Bentleyville, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Čebošek, Box 148, Van Voorhis, Pa.
190. Brighton, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Dremshar, box 303.
191. Burgettstown, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Ludvig Jerbič, Box 279.
195. White Valley, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik. Frank Chesnik, box 494, Export, Pa.

- 196. Bishop, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik John Rapich, box 52, Ipteo, Pa.
198. Homer City, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Milosich, Box 503.
202. Henderson, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Sue, box 59, Hendersonville, via Canonsburg, Pa.

WASHINGTON:

- 28. Roslyn, Wash. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Pajnic, Box 212.
181. Cle-Elum, Wash. — Jugosl. soc. klub, tajnik Matt Skriner, box 577.
194. Seattle, Wash. — Jugosl. soc. udr., tajni Luka Pivac, 2922 — 1 St Ave

WISCONSIN:

- 9. Milwaukee, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Uldrian, 418 — 19. St.
11. Kenosha, Wis.—Jugosl. soc. udruženje, tajnik Karl Chornohorsky, box 117.
35. W. Alis, Wis. — Jugosl. udr., tajnik Stevo Dardich 461 — 54 Ave.
122. Racine, Wis. — Jugosl. soc. udruženje, taj. Jos. Indruk, 1531 Oak St.
180. W. Allis, Wis. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Volčnjak, 428 — 54. Ave.

WYOMING:

- 8. Cumberland, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Šifrar, Box 64.
108. Cambria, Wyo. — Jugosl. soc. udruženje, tajnik Rad. Rapich Box 105.
136. Rock Springs, Wyo. — Jugosl. soc. klub, taj. Frank Tauchar, 674 Ahsay av.
199. Hudson, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnica Katie Dolene, Box 93.

KONFERENČNI ODBORI.

- St. 1. Zapadna Pennsilvanija. Tajnik John Stumberger, 17 Oakley Ave., W. View, Pa.
St. 2. — Ohio. Tajnik St. Zinich, Box 231.
St. 3. Chicago. Tajnik Jos. Horvat, 1944 So. Racine Ave.
St. 4. Wisconsin. Tajnik Jos. Stepič, 621 National Ave., Milwaukee, Wis.
St. 6. Kansas. Tajnik John Goršek, Box 195 Radley, Kans.
St. 7. Ohio. Tajnik Tony Škoda, R. 2, Box 161, Bellaire, O.
Vse pritožbe tičooe se J. S. Z., je nasloviti na sodr. Dimicha, člana nadzornega odbora, 2306 Clybourn Ave.

Nekoč je prišel kmet v davčni urad, kjer so ga nekateri objestni pisarji povabili, naj sede, dasi ni bilo tam ne stola ne klopi. Kmet se je mirno ozrl naokrog in je potem rekel: "Glej no, tu je prav tako kakor v mojem skednju, kjer ni niti stolov niti klopi, a cepeev dovolj!"

“ČAS”

je edina slovenska revija v Ameriki. "Čas" prinaša lepe povesti, koristne gospodarske in gošpodniske nasvete, znanstvene zanimivosti, poučne in narodu potrebne razprave, mnogo mišnih slovenskih pesmic in umetniške slike.

List shaja mesečno na 32 straneh in stane samo \$2.00 na leto, za pol leta \$1.00. Naroča se pri "Čas", 2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill., v Clevelandu in okolici pa na 6033 St. Clair ave.

ČAST KOMUR ČAST.

Zakaj ima na tisoče ljudi večje zaupanje v Trinerjevem Grenkim Vinu kakor v kacin drugih žledčnih zdravilih? Zato, ker znajo da Trinerjevo grenko vino je vredno obnega pripoznanja. Ono zdravi hitro in vspešno. Gospod George Papu iz Salem, Ohio, je trpel na želodcu tri leta, in sedaj nam piše 27. jan. 1918 sledeče: Nabajam se v najboljšem zdravju in zato sem hvaležen Trinerjevemu Grenkim Vinu. V pismu 14. febr. iz Columbus, Ohio, nam piše Mrs. Kunhnhimhof: Hvala Bogu sedaj sem zdrava, ena steklenica Trinerjevega Grenkega Vina mi je pomogla. Dobi se po vseh lekarnah. Cena \$1.10. Letošnja truda zima je povzročila da marsikedo išče leka za ozelbine, v tem slučaju kakor tudi pri spelnjenju, revmatizmu, migreni itd. je Trinerjev Liniment najbolji. Cena 35 in 65c po vsih lekarnah, po pošti 45 in 75c. Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

V lekarnah: Ceča \$1.10 Jos. Triner, izdelovalec, 1v33—1343 Chicago, Ill.

Največja slovenska zlatarska trgovina
FRANK ČERNE
6033 St. Clair Ave., : Cleveland, Ohio
Ure, verižice, prstane, broške, zapratnice, medaljone, itd.
Popravljamo ure po nizki ceni.
Podružnica Columbia Gramofonov in gramofonskih plošč slovenskih in drugih. Se prodaja na mesečna odplačila.
Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno.
Najboljše blago. Najnižje cene.

PAZITE IN HRANITE
Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne dneve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.
Vsak človek mora paziti in hraniti, ko le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date na stran, se lahko cenil kot itemeljni kamen položaja za katerim vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna poguča: kamen na kamen palača". Najtežje je početek ali brez početka ni nikdar ničesar. Zatorej pričneite vlagati vaš denar še danes, ampak pazite, da ga naložite v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobitte vašo bančno knjižico.
Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3% obresti od njega.
Posiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.
Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v najem varne hranilne predale.
Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.
KASPAR STATE BANK
1000 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.
Kapital, vloge in prebitok znaša nad \$5,000,000.

ZA IZOBRAZBO.
Razširite svoje znanje! Poučite se o socializmu! Razvedrite si duha! "Proletarce" ima v svoji književni zalogi sledeče knjige in brošure. Pošljite naročilo še danes:
Maksim Gorki: Mati, mehka vesba\$1.00
Upton Sinclair (poslov. Jos. Zavertnik in Iv. Kaker): Džungel. Povest iz čineških klavnic75
Enrico Ferri: Socializem in moderna veda50
Proletariat10
Kdo uničuje proizvajanje v malem10
Socializem10
Socialistična knjižnica, 2 zvezka in "Naša bogatstva"10
Kapitalistični razred10
Prof. Wahrmond (poslov. A. Kristan): Katoliško svetovno naziranje v srahodna znanost25
O konsumnih družtvih10
Zadržana prodajalna ali konsum05
Katoliška cerkev in socializem10
Spoved papeža Aleksandra10
Vse te knjige in brošure pošljemo poltinae proste.
PROLETARCO.
4008 W. 31st St. CHICAGO, ILLINOIS.

UTRINKI.

Petrograd, 25. februarja. — V razgovoru z zastopniki ameriškega časopisa je tajnik ruske mirovne delegacije Karaken dejal: "Stališče Rusije napram zaveznikom bo sedaj nedvomno nevturalno. Nemčije ne bomo podpirali. Edina podpora, ki jo bo indirektno imela, bo ta, da se obnove trgovinski odnosi." "

Ta obnovitev trgovinskih odnosov pomeni po nemških pogojih sama na sebi gospodarsko sužnost Rusije. Fakt je, da so boljševiki prišli tako daleč, da so danes pred kajzerjem na kolenih. Ali naj jim bo socializem hvaležen za to?

Po nekem telegramu iz Londona upa Trockij baje še vedno v nemško revolucijo. Po omenjenem poročilu je dejal:

"Od grofa Černina nismo dobili nobenega odgovora, če smatra Avstrija, da je v vojnem stanju z nami. Zdi se, da je naša prva odklonitev podpisa mirovne pogodbe faktor, ki pokaže svoje posledice v bližnji bodočnosti. Šli smo preko glave cenzure in ofiциelnih falsifikatorjev in naznanili nemškemu proletariatu, da pomeni mir, ki nam ga je Nemčija ponujala, aneksije in rop, toda nemški imperializem je bil doma dovolj močan in dovolj nesramen, da je obnovil ofenzivo. Ne vemo, kakšen vpliv imajo zadnji dogodki na nemške delavce, toda izza zadnjega velikega štrajkarskega gibanja meseca januarja se ne more pričakovati, da ostane zločinska ofenziva brez posledice. Vedeli bomo, kako storiti, da doseže naš bojni klic nemške mase, in kljub militarizmu se bo ta bojni klic slišal."

Če bi Trockij le malo manj računal s tem, kar se mu zdi, pa malo več s tem, kar je!

Kaj so nam vse pripovedovali, da se Avstrija otreša nemške nadvlade, da protestira proti obnovitvi sovražnosti zoper Rusijo, da se sama ne bo udeležila nove vojne, češ da meji sedaj ob Ukrajino in ne ob Rusijo? In zdaj pravijo poročila, da se avstrijske čete bližajo Kijevu. Kako vraga so prišle tja, če Avstrija ni hotela nove kampanje?

Morda bo ta epizoda naposled vendar odprla oči tistim, ki še vedno mislijo, da se je kaj zanašati na besede Černina in drugih avstrijskih diplomatov. Ta kačja zalega še ni izpregovorila ene dobre besede, da bi jo bila odkritosrežno mislila. O, Avstrija je za mir, za mir brez aneksij, za demokratičen mir, za samoodločevanje narodov, za vse, kar je pošteno in dobro, dokler — ji teče voda v grlo. Primi jo krepko za goltance, pa ti obljubi magari socialistično konstitucijo; izpusti jo in se obrni, pa ti takoj porine od zadaj nož med rebra. Razbojniški je hohencollernski režim; ampak habsburška politika je enako podla, če ni še za kakšno stopnjo podležja.

Kdor misli izza vsega, kar je ta vojna pokazala, da je Avstrijo mogoče reformirati, je duševno slep; edino, kar more rešiti svet njenih večnih zločincev, je njen razpad.

Washington, 22. februarja. — Iz Švice poročajo ofiциelno, da obsega pruski proračun dva in pol milijona mark za propagando nemške kulture v poljskih krajih. Nemci se pripravljajo za veliko organizacijo na Poznanjskem, v Šleziji in na vzhodnem Pruskem. Druga depeša javlja, da je prišlo v Lvovu na shodu za zedinjenje Poljske do izgredov, katerih se je udeležilo avstrijsko vojaštvo, ki je streljalo na Poljake. Nekaj mož je bil ubit in njegov pogrebni dan je bil dan narodnega žalovanja.

Enkrat je prišel kralj brez glave na svet. Da ne bi njegovi vdani podaniki spoznali tega, so mu napravili voščeno. In vladal je z njo prav tako kakor z naravno.

"Wiener Zeitung" poroča, da avstrijski cesar ni sprejel demisije dveh poljskih ministrov, namreč dr. Owiklinskega, naučnega ministra, in Twardowskega, ministra za Galicijo. To pomeni, da mora biti med avstrijskimi Poljaki in vlado res nesporazum, da pa bi cesar rad pridobil Poljake. Najbrže se vodi kakor po stari navadi zopet za kulisami barantanje s Poljaki.

Iz Tokija poročajo: Harbinski dopisnik lista Iži Šimpo piše o množicah se znamenjih, ki opravičujeje strah, da se oproščeni nemški in avstrijski vojni vjtniki oborožujejo in ustanavljajo v raznih krajih tajne organizacije. Bajje imajo stalne zveze med sabo in namen, da skale mir na daljnem vzhodu. Delovanje sovražnih agentov zori tudi v Mandžuriji, kjer je položaj tak, da ugrožava varnost Japonske.

V tem telegramu se najbrž nekaj resnice meša z neresnico. Da ima Nemčija svoje agente tudi v Sibiriji in Mandžuriji, je pač verjetno. Saj ni na svetu skoraj kraja, kjer jih ne bi imela. Zločinsko kajzerstvo je prepredlo vso zemljo z mrežo špijonaže in kriminalnega zarotništva. Beseda o namernih kajzerske svetovne vlade ni prazna fraza. Toda kar se tiče nemških vojnih vjtnikov je vprašanje, če jih je med njimi res mnogo, ki bi na ta način hoteli služiti kajzerstvu, še večje je pa to vprašanje za avstrijske vojne vjtnike. Med temi je nedvomno največ Čehov, Poljakov, Jugoslovancev, in o teh vemo iz zelo zanesljivih virov, da so povsod po Ruskem pomagali širiti protiaustrijsko propagando. Z njimi ne bodo nemški agenti nič opravili.

London, 25. februarja. — "Morning Post" ima od petka datiran brzojav iz Petrograda, ki pravi, da hoče Nemčija nanovo uvesti monarhijo na Ruskem. Veliki vojvoda Hesenski je bil baje imenovan za poveljnika nemške fronte v okrožju Rige. Telegram nadaljuje: Njegova sestra, bivša carica Aleksandra, je glavna nemška kandidatinja za ruski prestol. Bivši car noče sprejeti krone

iz nemških rok. Boljševiki so uvedli obliko vlade, ki jo le Rusi sami razumejo — čisti despotizem. Oni so odprli pot za povratek monarhije."

To poročilo ni baš neverjetno. Da kajzerju ne diši republika, posebno pa ne republika, v kateri bi imel socializem kaj veljave, je naravno. Mi smo vedno trdili, da ne ugrožava nemška zmaga le Rusije kot dežele, ampak tudi vso njeno politično svobodo. Razumljivo je tudi, da bi bila Aleksandra, kajzerskemu krvoloku všeč. Ta babnica, ki je naravnost vzoren ekzemplar duševne zabitosti, je nemška princesa. Ona je bila vedno zagovornica nemške struje na ruskem dvoru in če bi jo spravili nazaj na ruski prestol, tedaj bi bil Viljem prvi vladar Rusije. Babura, ki je protežirala Rasputina in podobne zločinske karakterje, ne bi bila nič drugega, kakor igrača v kajzerskih rokah. Njenega sina bi vzgajali v enakem duhu in tako bi si Nemčija fakično podvrгла Rusijo.

Na žalost je resničen tisti odstavek telegrama, ki pravi, da so boljševiki odprli pot za povratek monarhije. Gotovo ne namenoma. Niti vedoma ne. Ampak s svojo fanatično taktiko, ki so jo vsi ostali socialisti na Ruskem obsojali, so povzročili položaj, v katerem je to mogoče.

Seveda še ni vseh dni konec in karkoli zadene morda jutri Rusijo, bo le provizorično. Vpraša se le, kako dolgo bo trajal ta provizorij. Kajzerizem se čuti danes zelo zmagovitega in je vsled tega skrajno prevzetan. Ali kadar pride njegova ura, odbije tudi njegovim kreaturam. Le da bo do tedaj še treba ogromnih žrtev, ki bi se bile na vsak način zmanjšale, če bi bili boljševiki rabili več razuma in manj strasti in idealističnega fanatizma. Za socializem so boljševiške izkušnje zelo draga šola.

London, 25. februarja. — Central News Agency poroča iz Amsterdama, sklicevaje se na poročilo iz Berlina, da je bil general Brujevič imenovan za naslednika Krilenka kot vrhovni poveljnik ruskih armad. Po istem poročilu je bil Brujevič imenovan za diktatorja in je izdal povelje četam, da se morajo bojevati do zadnjega. Brujevič je bil prej načelnik Krilenkovega glavnega štaba.

(Zdi se, da so boljševiki tudi na čisto vojaškem polju delali napake, ki jih najbrže obžalujejo — žal da prepozno. Kolikor je mogoče soditi po raznih vesteh, o katerih se mora seveda reči, da so vse skupaj zelo nezanesljive, ni bilo pri nastavljanju voditeljev merodajno, koliko kdo zna, ampak kako je kdo priljubljen pri vojakih. O Krilenku se je na primer poročalo, da je bil praporščak. Niti pojma nimamo, koliko talenta ali morda ženialnosti ima ta mož; ampak da ne more kot praporščak ineti zadostnega znanja za vrhovnega poveljnika vse armade, še manj pa praktičnih izkušenj, je pač jasno. Način, ki so ga boljševiki na tem polju vpeljali, izgleda zelo demokratičen, pa ni v resnici prav nič demokratičen, ker odpira vsa vrata prosti demagogiji. Naj se oborožena sila imenuje armada, rdeča garda ali kakorkoli, če hoče biti sposobna za svoje namene, mora biti organizirana tako, da je vsak na svojem pravem mestu. Tudi revolucija ne zmaguje z navdušenjem, če ima sovražniški kanone. In če ima revolucija kanone, mora imeti tudi ljudi, ki znajo z njimi prav razpolagati. Vsak korporal se lahko imenuje boljševika; če se mu pa zato izroči armada in če uhmia potrebnega znanja, lahko zapelje stotisoč ljudi v pogubo. Tudi v tem oziru so boljševiki pokazali, kako se ne sme postopati.)

Amsterdam, 21. februarja. — Avstrijska socialistična stranka je vložila interpelacijo do ministrskega predsednika von Seydlerja, ki zahteva, da sprejme izjavo predsednika Wilsona o načelih, na katerih podlagi je mogoče razpravljati o splošnem miru. Socialisti zahtevajo, da stori ministrski predsednik takoj korake, da se prično pogajanja med Avstro-Ogrsko in Zedinjenimi državami.

Iz tega telegrama ni razvidno, ali so vložili interpelacijo nemški socialisti, ali vsi socialistični poslanci skupaj. Kar se nas tiče, ne verjamemo, da bo imela interpelacija kaj uspeha in jo smatramo za golo demonstracijo brez praktičnega pomena. Koliko so interpelacije v avstrijskem državnem zboru vredne, bi ondodni poslanci že davno lahko vedeli. Imele bi lahko pomen, če bi jih podpiral dovolj močan pritisk; ta pa bi mogel priti le od zunaj. Krepak štrajk v municijski industriji bi bil na primer prav čedno sredstvo. Ampak če grede delavci že na štrajk, pa jih voditelji pregovore, naj se vrnejo, potem pa vložijo v parlamentu pohlevno resolucijo, tedaj je to le malo boljše kakor otročarija.

Vsled trmoglavosti klavniških baronov so se delavci odločili, da predložijo svoje pritožbe pristojnemu mestu v Washingtonu, in odposlali so deputacijo v glavno mesto.

O tej akciji se je Fitzpatrick izrazil: "Vpisali se bomo sami in prvi v industrialno armado Združenih držav."

Garantirali bomo vladi popolno opremo za vsako klavnico v Združenih državah.

Dali bomo zadostno število delavcev za obratovanje teh klavnice, da lahko porabijo ves čas za produkcijo.

Dovolili bomo, da so delavci plačani za delo in da delajo v razmerah, ki jih določijo predsednik Združenih držav ali pa oseba, ki jo on določi, da vrši to dolžnost." Iz besed predsednika "Delavske federacije" v Chicagu je jasno razumeti, da so delavci pri volji delati za vlado, nočejo pa garati v mizernih delavskih razmerah za privatne podjetnike, katerim je vojna prinesla neizmerno bogastvo in le z jezikom govore, da so lojalni ne pram združenim državam.

Pravi socialist ne sme biti rezervist, ampak mora biti vedno aktiven vojak svoje stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v sebi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

Pravi socialist hoče poznati težave, zapreke, uspehe in napredek delavskega boja.

Na tej poti ga spremlja Proletarec.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Liniment.

Za dobro in uspešno domačo rabo bi morala vedno imeti to zdravilo vsaka družina, kajti to zdravilo kmalu odpravi bolečine v prsih, v križu, v kolku, ali kjerkoli si že bodi, če so te bolečine nastale vsled revmatizma, ali prehlada.

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje) je znano kot izborno mazilo pri zdravljenju revmatizma, okorelosti udov, hrtobola in krčev. To je zelo uspešen lek, kojega naj bi imela pri rokah vsaka družina. Natančna navodila so označena na steklenici.

Cena 50 in 60 centov. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Central Hotel Conemaugh, Pa. Fred. Mosebarger, LASTNIK.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Zdravniška preiskava brezplačna — plačati je le zdravila. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 popoldne; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicaga kličite bolnika naj pišejo slovensko.

ZANIMIV ČLANEK O NADZOROVALNIJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE".

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorstvom "Clearing House". Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzoru od uradnikov tega zavoda. Pregledovanje računov in imetja se mora vršiti najmanj enkrat na leto. Izvodenci natančno preiščejo stanje vsake banke. Vse gotovino prestejejo, pregledajo vse note, varščine, vknjižbe in druge vrednostne listine, se pripravijo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune. Če najdejo izvodenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se te ne štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premoženja, mora banka kazati pravilno vrednost v svojih knjigah. Če banka drzno špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, riskirano, se mora takoj odstraniti in nadomestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljnje ugodnosti in pravice, ki jih uživajo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odvzamejo kaki banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasno dokaz, da ima dobro imovino, da je njen kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno.

Načrt za nadzorovanje bank potem Clearing House je bil izdelan v Chicagu pred desetimi leti, od katerega časa naprej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Houseom. Ako je šlo na ali drugi banki slabo vsled panike ali vojske, so ji takoj priškočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnilo zopet normalne razmere. Ta Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako uspešen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House, sprejeli ta načrt.

American State Bank je v zvezi s tem Clearing Houseom, je pod njegovim nadzorstvom in ima vse privilegije te banke, kateri poda vsako leto pet popolnih računov.

American State Bank pa je tudi pod državnim nadzorstvom in odda vsako leto pet detajliranih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois.

Napravite NAŠO banko za VAŠO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, kedar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipoteknih bonrov.

J. J. Stepien
predsednik.
AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE
Blue Island Ave., vogal Loomis in 18. ceste.

PAIN-EXPELLER

je postal domača beseda v vsaki slovenski družini radi neprekosljivega čina pri tolikih bolečinah in nadlogah.

Sedajne razmere so nas primorale, povišati ceno na 35 in 65 centov za steklenico, ako hočemo, da ostane iste kakovosti in da enako učinkuje.

S tem imate jamstvo, da staro, dobro sredstvo z isto močjo tudi dobiti. Nikar se dajte premotiti z nižjo ceno ničvrednih ponaredb.

Stari, pravi Pain-Expeller dobeti le v zavitku kot je tu naslikan. Pri kupovanju pazite na sidro znamko, na besedo Loxol in na naše ime.

Pravi Pain-Expeller je dobiti v vseh uglednih lekarnah in naravnost od nas. Steklenica za 65c. je koristnejša kot pa za 35c. ker obsega več kot dvakrat toliko.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York

CARL STROVER

Attorney at Law.
Zastopa na vseh sodiščih.
Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.
Št. sobe 1009.
133 W. Washington Street.
CHICAGO, ILLINOIS.
Telefon: Main 3989.

MODERNA KNJIGOVEZNICA.

Okusno, hitro in trpežno dela za privatnike in društva. Sprejemamo naročila tudi izven mesta.

Imamo moderne stroje. Nizke cene in poštena postrežba.

BRATJE HOLAN,
1638 Blue Island Ave.,
Chicago, Ill.
(Adv.)

Ali veste za letovišče Martin Potokarja Seveda. To je "VILAGE INN" s prostornim vrtnom za izlete.

Vodnjak z studenčno vodo na Martinovi farmi je poznan po vsej okolici.

Ogden Ave., blizo cestne železniške postaje, Lyons, Ill. Telefonska številka 224 M.

SLOVENC

pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

Naročite si devnik "Prosveta". List stane za celo leto \$3.00, pol leta pa \$1.50.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

LOUIS RABSEL.

SHAJALISČE SLOVENCEV.
NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS.
Telefon 1199.

Naivečja slovska tiskarna v Ameriki je Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

KADAR potrebujete društvene potrebine kot zastave, kape, regalice, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svoja rojaka

F. KERŽE CO.,
2711 South Millard Avenue.
CHICAGO, ILL.

Cenike prejnete zastonj. Vse delo garantirano.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ
324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

Zaupno zdravilo dela čudeže

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in išlanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branilo smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekrov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačati za potrebine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekrov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je svetdeset odstotkov povzročeni in spočetih v žlodecu. Trinerjevo Zdravilno Grenko VINO očisti žlodec in odstrani iz notranjine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brol zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi laki so prosti vsakovrstne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno šarčarče radeče vino. V zadevi zabasnosti, neprevarnosti, glavobola, polglavobola, nervoznosti, navadne slabobe, kakor tudi v žleženih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob spremembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delaje in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodrere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotova pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklini itd., tudi za drgnjenje žilcev in za mazanje po kopyanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV ANTIPUTRIN

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za ispiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

Najnovejšo nagrado so dobila Trinerjeva zdravila na mednarodnih razstavih: Gold Medal—San Francisco 1915, Grand Prix—Panama 1916.

JOSEPH TRINER
MANUFACTURING CHEMIST
1333-1343 South Ashland Ave. Chicago, Ill.